

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Tractatus Tertius. De Eucharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

tis: neque solvens illam, contrahit cognationem, v. *Præp. in 3. p. q. 2. n. 121.* 4. Parochos teneri in librum referre nomina confirmatorum & patrino- rum suæ Parochiæ, (eamq; curam ad Episcopos etiam pertinere) tum propter sciendam cognati- onem spiritualem, tum propter ordines suscipien- dos, docet *Quintan. t. 2. f. 11. ex Barbosa, &c. ac de- nique licere mutare nomen in Confirmatione, I- bid. f. 10.*

TRACTATUS III.

De Eucharistia.

CAPUT I.

De Essentia Eucharistia.

DUBIUM I.

Quid sit Eucharistia?

Resp. Est Sacramentum corporis, & sanguinis Christi, sub speciebus panis & vini, ad spiri- tualem animæ refectionem divinitus institutum. Ita commun. Schol. *Vnde resolves sequentia.*

I. Tam species consecratæ, quam corpus & sanguis Christi, intrinsicè & essentialiter constitu- unt hoc Sacramentum: adeoque falsum est, quod docuit *Waldensis*, Corpus & sanguinem Christi. esse totum Sacramentum. Ratio, tum quia *Trid.*
do-

docet, corpus & sanguinem contineri hoc Sacramento; tum quia quatenus continetur, non est sensibile. Item falsum est, quod docet *Marfil* & *Sotus*, solas species constituere hoc Sacramentum, tum quia Eucharistia est cibus coelestis, tum quia adorari debet latria, ut docet *Trid.*

II. Usus, sive sumptio Eucharistiae, non est propriè ipsum Sacramentum, neque aliud Sacramentum ab eo distinctum, ut vult *Gabriel*: nec pars eius, sive essentialis, sive integralis, ut *Auribus* tantum applicatio, sive conditio, ut Sacramentum operetur.

III. Etsi quaelibet species, imò quavis pars speciei, sit integrum & essentialiter perfectum Sacramentum, adeoque Sacramentum Eucharistiae, sub speciebus panis & vini, physicè & materialiter specie differat; moraliter tamen, & in ratione Sacramenti, est unum specie infima Sacramentum, tum quia est unum signū rei sacrae: tum quia ordinatur ad unum specie infima finem. *v. S. Thom. q. 73. a. 1.*

IV. Etsi physicè loquendo, tot sunt numero Sacramenta, quot numero species, vel etiam pars specierum; moraliter tamen unum numero Sacramentum est, quod per modum unius proponitur & sumitur: quia id ad unum finem, scilicet unam refectioem spiritualem, refertur.

V. Hostiae in diversis altaribus, rectè concipiuntur, ut distincta Sacramenta: contra verò, si sacerdos unam hostiam in plures partes dividat, vel plures hostias simul sumat, (eadem est ratio plurium specierum diversae rationis) non ideo dicitur accepisse plura numero Sacramenta.

Cap. I.
Nota
teria, pro
inverio:
manens,
verò rem
cies panis
ta, illa sci
corpus &
Resp.
vinum.
Christi, A
materia,
Sacrame
licite po
ter tum
fess. Unde
I. C
ni quia
tranqu
II. No
re, in no
detur v
III
casu.
quosda
Dix
tionem
secrari
DU

DUBIUM II.

Qua materia Eucharistia?

Nota; Sicut in aliis Sacramentis est duplex materia, proxima & remota; ita etiam hic, sed ordine inverso: nam in aliis, materia remota est res permanens, proxima verò ejus usus, qui transit; hic verò remota transit, & proxima manet, scilicet species panis & vini. Quæritur ergò tantùm de remota, illa scilicet, quæ facta consecratione, transit in corpus & sanguinem Christi.

Resp. Materia Eucharistiæ est tantum panis & vinum. Est de fide, & probatur ex institutione Christi, *Matth. 26. & Luc. 22.* Et quidem utraque materia, panis & vinum, est ita necessaria ad hoc Sacramentum conficiendum, ut per se nunquam licitè possit una consecrari absque alia: quod patet tum ex facto Christi *22 Luc.* tum ex *Trident. sess.* Unde resolves.

I. Consecratio utriusque speciei, est juris divini, quia ratio sacrificii, sine quo non fit, exigit utramque.

II. Non licet alteram tantùm speciem consecrare, in necessitate etiam gravi, v. gr. ut moribundo detur viaticum, *Suar. & commun.*

III. Nec Pontifex in eo potest dispensare ullo casu. Ita commun. *Suar. 3. p. d. 55. f. 4. & c.* contra quosdam.

Dixi I. *Per se*: quia per accidens, & præter intentionem quasi, aliquando unam posse solam consecrari absque peccato, docet *Tan. d. 5. q. 2. dub. 5. n.*

27. diciturque esse communem, v.g. in his tabulis. 1. Si quis aquam, vel alium liquorem pro vino consecrasset, neq; defectum intelligeret, nondiu post; aut postquam advertisset, non posset haberi aliud vinum; vel quamvis haberet, non posset tamen illo uti, sine gravi scandalo, vel vitæ periculo. 2. Si post consecratam hostiam, subteritum mortis periculum ab hostibus, vel incendium imminere, secluso tamen scandalo & contemptu dei, *Regin. l. 29. cap. 4.* 3. Si Sacerdos hostia consecrata moriatur, vel animo deficiens, loquelam perdat, vel in amentiam incidat, nec sit alius, qui possit sacrificium perficere, *Suar. Vasq. &c.* Si autem alius supplere, & Sacerdos infirmus communionem suscipere potest, debet hostia dividenda, eique pars dari. *Tambur. de exped. sacrific. s. 8.*

Dixi II. *Licitè*: quia validè alterutram tantum consecrari, est certum: ut patet tum ex factò Christi, qui panem ante consecravit; tum ex praxi Ecclesiæ, quæ corpus ante sanguinem proponit adorandum.

DUBIUM III.

Qualis debeat esse panis in materia Eucharistia?

Resp. I. Solus panis triticeus, in conviviis communiter usitatus, qualis morali hominum iudicio tantum censetur ille, qui ex farina triticea, & aqua naturali mixtus, & igne tostus, sive assus, atque in sua

sua specie incorruptus est, quia hic solus simpliciter dicitur panis, alius verò non nisi cum addito, v. g. hordeaceus. *Vnde resolvet.*

I. Falsum est, quod docuit *Cajet.* Eucharistiam posse consecrari ex quo vis pane, cujusvis speciei, dummodo sit aptus ad vescendum.

II. Non est apta materia ad validam consecrationem. 1. Panis ex oriza, avena, milio, pis, fabis, amygdalis, aliisque leguminibus, & arborum fructibus; vel etiam ex hordeo confectus; quia hæc omnia, communi usu & opinione censentur specie distingui à tritico, *Laym. Bonac. Card. de Lugo, d. 4. s. 1.* 2. Massa triticea cruda, vel non cocta per modum panis, sed frixa vel elixa, ut sunt placenta, libum; sive differant specie, sive non. 3. Panis subactus aquis artificialibus, vel oleo, butyro, lacte, vel ovis, saccharo, aliove liquore, qui aqua naturalis non sit, mixtus; quia non est panis vitalis. Ita *Laym. l. 5. tr. 4. cap. 5. Cajet.* tamen, & quidam recentiores, contrarium docent: quare est saltem materia dubia. Idque confirmat *Missale Romanum tit. de defect. Card. de Lugo, d. 4. s. 1. n. 4.* Unde qui hostias emunt, certi sint, quod aqua naturali, & non rosacea, confectæ sint. 4. Similiter hostiæ rubræ, quibus sigillantur litteræ, non sunt materia valida, vel minimum dubia; quia per admixtionem cinnabaris notabiliter alterantur. *C. Lugo, d. 4. s. 1. quod Ant. Perez apud Dia. p. 7. t. 12. R.* limitat, si multum cinnabaris sit mixtum: si autem sit valde parum, censet probabile, quod sit materia valida, illicita tamen. 5. Panis substantialiter corruptus. 6. Panis subactus aqua

aqua marina. *Fagund.* apud *Dian.* p. 9. t. 9. R. 58. ubi ipse contrarium docet, eò quod sit naturalis aqua.

III. Panis ex farre, sive spelta, item ex siligine est materia dubia: quia alii dicunt, solis accidentibus, propter loci sterilitatem; alii specie distinguunt à tritico, ideoque non licet, saltem uti pro Sacramento, quia hoc exponeretur periculo, *vid. Anacit.*

IV. Valida, sed illicita est materia, si aliquo grano, vel guttæ alterius speciei, cum tritico & aqua misceantur, ita ut triticum tamen & aqua plurimum prædominetur: quia si major pars non sit triticum & aqua, non erit materia valida. Quod monendi sunt illi, qui hostias coquunt. *Bon. d. 4. p. 2. p. 1. n. 6. Laym. cap. 1. 2.* Panis mucidus, qui corruptionem disponitur. *Bon. p. 2. n. 5.*

V. Perinde est ad valorem sacramenti, si panis sit azymus, sive fermentatus, ut definiunt *Trid.* quia uterque est usualis, & proprie dictus panis. Interim in suis Ecclesiis Latini in azymo, & Græci in fermentato conficere tenentur sub præcepto gravi, & culpa mortali, à qua non excusat necessitas, v. g. dandi viaticum. *v. Bon. d. 4. q. 2. p. 1. Filii 4. c. 3. q. 8. C. de Lugo l. c.*

Resp. II. Ex præcepto Ecclesiæ, panis conficiendus debet esse figura orbiculari, (in Ecclesia Latina) & integra. Dixi, *Latina*: quia Græci quadratam adhibent, & in particulis triangularem, ut habet *Arcudius*. Licere etiam in hostia minore, qualis datur Laicis, (quando alia haberi non potest) & scandalū abest) celebrare privatim, imò si ca-

sa urgeat, publice die festo, docet *Marchan. in
candel. t. 4. c. 5. q. 3. Dian. p. 5. t. 13. R. 80. & p. 6. t. 7.
R. 17. & Tambur. exped. sacrif. l. 2. c. 8. & Avers.
q. 11. f. 12.* eo quod nullum sit præceptum, neque
constet de consuetudine obligante sub præcepto:
quo casu elevare adorandam majorem ab alio
præconsecratam, licere vult idem *Tambur. loc.
cit. contra Marchan. & Dian. ll. cc.* Non licet au-
tem parvam sumere, & majorem relinquere (v. g.
ad exponendam in hierotheca) nisi ipse eadem
Missa etiam istam consecraverit, quia debet com-
municare de suo sacrificio. *Tambur. l. c.* Quare
male facit Parochus, qui renovaturus Eucharisti-
am hostiam ab alio consecratam ipse sumit, & à
se consecratam reponit in sacrario, vel hierothe-
ca. *Tambur. l. c. Lugo d. 9. f. 4.*

DUBIUM IV.

Quale vinum sit materia Eucharistia?

Resp. I. Solum vinum vitis, ut docet fides, &
definitum est in *Florentino*. Unde resolves,

I. Non est materia apta ad validam consecra-
tionem. 1. Sicera; & quicumque liquor ex me-
ris, malo granatis, &c. sive dicatur vinum, sive
non. 2. Agresta, sive omphacium, id est, succus
ex uvis immaturis expressus; quia non est vinum
sed in via ad vinum; cujus naturam nondum in-
duit, habetque se, sicut massa cruda respectu pa-
nis; *Laym. t. 4. cap. 2. n. 5. & 6.* succum tamen ex
uvis passis expressum consecrabilem esse putat

Bb Franc.

Franc. Amicus apud *Dian. p. 7. t. 11. R. 8.* eo quod
verum sit vinum. 3. Acetum, quia est vinum
substantialiter corruptum. *ib.* Quod si post
sumptionem, (imò etiam ante eam, post con-
secrationem calicis) dubium incidat, fueritne
acetum an vinum, esse præsumendum, quod fue-
rit vinum, docet *Tambur. l. 2. exp. sacrif. cap. 3.*
4. Uvæ, seu vinum intra uvas contentum vel im-
bibitum in offa panis; tum quia non tam est po-
tus, quam cibus; tum quia succus ille non dis-
tinetur proprie vinum, donec sit expressus; tum quia
in eo statu non satis ad sensum demonstratur per
formam. *Card. de Lugo d. 4. n. 11. & 12. Laym.*
Et c. 5. Sapa, seu defrutum, id est, multum ad
dimidiam, seu tertiam partem decoctum: quod
non est amplius vinum: nec potus, sed cibus. *Bonac.*
l. c. 6. Lora, id est, aqua expressis acinis super-
fusa *Fill. t. 4. cap. 3. Card. de Lugo d. 4. s. 1. n. 9.*

II. Valida quidem consecratio, sed illicita est
1. in musto; quia non est vinum simpliciter, sed
impurum, habens admixtas feces, non consecra-
biles: ideoque obstat præceptum Ecclesiæ, ob-
ligans secundum *Suar.* sub mortali, saltem extra
necessitatem, qualis esset defectus vini veteris
secundum quosdam, etiam devotio populi, quo
modo multi excusant contra *Suar.* quod in quor-
busdam locis, primitiæ uvarum in calice expre-
mantur. *vid. Bonac. l. c. 2.* in vino liquoribus aliis,
vel aromatibus ita modice permixto, ut naturam
vini retineat. Si verò permixtio sit immodica, est
materia dubia. 3. in vino acescente: quia ad hoc
est vinum, sicut panis mucidus est panis, 4. Pro-
babile

habilius etiam in vino congelato, (etsi à quibusdam propter negantium auctoritatem, dicatur esse materia dubia) tum quia adhuc retinet substantiam, & denominationem vini, estque natura sua potabile, tum quia Christus sub eo ante consecrationem manet. *Card. de Lugo l.c.* Nec refert, 1. quod aqua congelata non fit materia Baptismi, quia hic essentialiter consistit in ablutione, Eucharistia vero non in sumptione. Nec refert 2. quod non sit proxime potabile: quia est per accidens, & facile tolli potest; estque par ratio in pane indurato. Non est autem idem in liquore nondum ex uvis expresso, quia cum non sit vinum simpliciter, & per se, ac natura sua non sit potabilis, sed comestibilis quod vino congelato non convenit; alioqui non ieiunium frangeret. *Bon. l.c. p. 2. n. 10.*

Peccat tamen, qui in congelato consecrat, id est: si hyeme congelavit calix, calore manuum, aut halitus, aliove modo regelandus est, *Fill. t. 4. c. 3. l. s. t. 4. c. 2.*

III. Valida & licita est consecratio in vino, sive albo, sive rubro; etsi etiam specie physica differant: cum utrumque habeatur, & sit simpliciter vinum de vite, *Bon. p. 2. n. 2. Card. de Lugo l. 4.*

Resp II. Vino consecrando debet, non ex necessitate sacramenti, sed gravis præcepti, sub mortali obligantis, secundum *Card. de Lugo de Euch. d. 15. s. 2. n. 22.* misceri aqua. Idque caeremonialiter, & in ordine ad sacrificium. Est certum, ut constat ex *Trid. sess. 22. cap. 7. & 9.* An autem aqua ista immediate convertatur in sanguinem, nec ne, disputant Schol. *vid. Cor. vel*

Præp. hic. Cardin. de Lugo d. 4. s. 3. Unde resolves.

I. Si mixtio hæc omittatur, valida tamen est consecratio; etsi illicita mortaliter. Ita omnia commun.

II. Miscenda est aqua naturalis, eaque molli-
cissima, ut habet *Florent.* una scilicet, vel altera
gutta, ita tamen, ut sit sensibilis, & saltem non
excedat tertiam partem vini; alioqui reddet ma-
teriam dubiam. *Bon. p. 4. num. 4. ex S. Thom.*
Con. 6. c. Qui autem misceret rosaceam, vel aliam
artificialem, etsi in necessitate, etsi valide conse-
craret, peccaret tamen mortaliter. *D. Tho. Mo-
lant. Dian. p. 6. t. 7. R. 18.* quia ageret contra præ-
ceptum & consuetudinem Ecclesiæ in re gravi.
Quam ob causam etiam mortale censet *Fagund.*
p. 2. l. 2. c. 4. Persec. 6. c. miscere calidam: quod tamen
alioquin aliis quibusdam nimis durum videtur apud
Dian. l. c. ubi addit ipse, si in frigidissima regione
consuetudo id habeat, ne forte vinum congelat-
scat, posse sine ullo peccato fieri.

III. Mixtio illa facienda est, non in dolio, vel
ampulla, aliove vase, sed in ipso calice, neque do-
mi, sed in ipso sacro, ut sit communiter, vel ante
offertorium, vel certe immediate ante sacramentum
fit apud quosdam, Idque vel ab ipso Sacerdote
ut in Missa privata; vel à Subdiacono, ut in so-
lemni: neque enim sufficit, si caupo illud dilue-
rit, *Bon. l. 10.*

IV. Si mixtio hæc sit omissa, idque notetur
ante consecrationem calicis, adhuc facienda est
secus, si post, *Bon. l. c. n. 5.*

V, Præ

V. Præceptum hoc mixtionis non extenditur ad illam, quæ fit post communionem, ad ablu- tionem oris & digitorum, v. de his *Miss. Rom.* Item *Bon. d. 4. q. 2. p. 4. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 2.*

DUBIUM V.

Quæ conditiones ad materia consecra- tionem requirantur?

Resp. I. Ad validam consecrationem requi- runtur duæ conditiones. 1. est, ut materia Sacer- doti consecranti, moraliter & sensibiliter sit præ- sens, Ita communiter; & est certum. Ratio pe- nitur, tum ex institutione Christi, & verbis for- mæ, *Hoc, & Hic*, quæ non verificarentur, cum sint demonstrativæ: tum ex perpetua Ecclesiæ praxi, nunquam consecrantis, vel etiam benedictis res absentes: tum etiam ratione sacrificii, quod requirit hostiam præsentem, v. *Bon. d. 4. q. 2. p. 6. Laym. c. 2.* Unde resolves.

I. Valide consecratur vinum in calice cooper- to, vase, vel cantharo clauso; panis in canistro; hostiæ in ciborio, vel in cumulo sub aliis latentes, aut aliter tectæ, v. g. sub corporali vel mappa, vel etiam in Missali, ut ex *Suar. Henriq. Con.* docet *Bonac. contra Laym. l. 5. t. 4. c. 2.* (unde hoc po- stemum dubium videri potest, & saltem pecea- ret graviter; qui sic tectas, aut latentes consecra- ret.) Item valide consecrantur hostiæ præsentis, à cæco, vel alio Sacerdote in tenebris. Ratio ho-

rum omnium, quia ad præsentiam & sensibilitatem non requiritur, ut materia videatur, vel tangatur, vel feriatu sono verborum, (unde communiter non probatur praxis eorum, qui os proxime admovent, ut halitum in calicem & panem inspirent) dummodo videri possit, sive in se, sive in alio, v.g. in suo toto, vel continente, vel vasa ad illam continendam destinato *v. Bon. d. 4. q. 1. p. 5.*

II. Invalide consecratur, 1. materia post parietem, aut post tergum posita, vel clausa in tabernaculo, ut docet *Fill. Bon. q. 2. p. 6.* & alii. Ratio, quia moraliter censetur abesse, cum non possit demonstrari per *Tò hoc vel hic*, neque paries habeat se ut continens, aut tegens, 2. materia longe de procul, v. g. 100. passibus distans, etsi videri possit. Ratio est eadem. Quanta autem proprietatis sufficiat, dubium est, & ex moralis prudentium judicio pender. *Henriq. l. 8. c. 38.* docet 20. aut 30. passuum: quod *Bon. l. c.* & alii putant esse certum, *v. Schol. 3.* Materia tam modica, sensu percipi non possit, tum quia non potest demonstrari; tum quia Sacramentum, debet esse dignum sensibile. Ita *Suar. Vasq.* & alii contra *Suar. l. c.* *Henriq.* Quod intellige, si non sit in toto, sed extra illud: quia in toto etiam minima ejus particula consecratur, ut constat ex *Trid. sess. 23. c. 4. Bon. l. c.*

Secunda conditio, ut materia sit certa, & a consecrantis intentione, & individuo determinata. Est communis, apud *Bon.* & alios: tum quia hoc requirunt pronomina *Hoc* & *Hic*: tum quia a Cate-

nes sunt circa singularia, quæ debent esse certa & determinata. v. *Bon. l. c. p. 5.* Unde resolves.

I. Invalide consecraret, qui veller tantum consecrare tertiam, vel mediam hostiæ partem, eam non determinando, vel ex multis, v. g. viginti præsentibus, tantum quatuor aut quinque, nullas designando. quia non est ratio, cur una magis, quam altera consecraretur. Item qui ex multis hostiis intenderet illas consecrare, vel illas partes hostiarum, aut vini, quas Deus elegerit, aut Titius designaret; aut partes illas, quæ fractis speciebus sunt mansuræ in continuo, non quæ excident: quia non est materia definita. *Bon. l. c. p. 5.*

II. Non consecratur hostia, in scio Sacerdote posita, sive in corporali, (sejuncta tamen à cumulo) sive infra illud *Con. 3. p. 9. 74. a. 2. d. 3.* & alii. Ratio, quia non est determinata in mente Sacerdotis, cujus voluntas non fertur in incognitum. Similiter non consecrantur guttæ, quæ exterius calici adhærent: quia non intenduntur. Imo ut probabilius docet *Suar. Regin. to 2. l. 29. c. 2. Laym. l. 5. t. 4. cap. 2. Con. 9. 74. a. 2. dub. 3. contra Tann. & Bonac.* nec ex guttæ, quæ interius adhærent: quia intentio Ecclesiæ esse videtur, ideoque & Sacerdotis esse debet, consecrare id, quod per modum unius continui est in calice. Unde ne opus sit de detergendis guttis sollicitum esse, bene faciet Sacerdos, si semel pro semper intēdat eas nō cōsecrare; uti nec micæ hostiis adhærētes v. *Dia. p. 2. t. 3. misc. R. 16. & p. 3. tr. 4. R. 32. Escob. t. 7. E. 6.* ubi docet, Sacerdotem vi particulæ *Hic*, tantum intendere id consecrare, quod per modum unius

continui potabilis est in calice, ideoque guttas illas non consecrari. Quæ sententia probabilis est, ex *Reg. Suar. & Laym. l. 5. t. 4. c. 2. n. 15.*

III. Valida est consecratio, 1. Si Sacerdos intendat consecrare ex pluribus hostiis præsentibus tantum quinque, eas determinando; vel omnes præter infimam & supremam cumuli, vel omnes pares v.g. secundam, quartam, sextam, si sint ordine collocatæ, & determinetur, unde numerandi initium sumendum sit: quod tamen grave peccatum erit. Quod si autem hoc vel alio casu, non consecratæ misceantur consecratis, totus cumulus ad altare est deferendus, ut Sacerdos intendat consecrare non consecratas, vel potius totum cumulum consecret sub conditione, si non sint consecratæ. *C. de Lugo d. 4. de Euchar. n. 36.* 2. Esi putet unam, vel duas, vel sex hostias, consecratas adesse, cum sint plures, sive à se, sive alio positæ: quia error speculativus & privatus non obstat intentioni practicæ & absolutæ consecrandi omnes præsentis. Quam tanquam Ecclesiæ consuetudini conformem, quisque censetur habere implicite, ut docet *Sylv. Henriq. & Suar.* Unde si Sacerdos advertat post consecrationem, esse duas simul junctas, utramque ut consecratam sumet, ut habet *Missale.* Si verò ante consecrationem, postquam obtulit, advertat, alteram separaret, & post Missam, ipse, vel alius sumat tanquam panem benedictum. 3. Si quis plures hostias ad altare tulerit, aut rationabili modo adverterit, ab alio adferri à se consecrandas, vel ante sacrificium monitus fuerit, de consecrandis in altari posita.

tionem autem nullo modo sunt abstergenda.
 Qui ante consecrationem ita statueret, nolo con-
 secrare hostias appositas, nisi tempore consecra-
 tionis, vel saltem oblationis fuero memor.
Præp. hic a. 2. d. 3. Laym. l. c. et si Tambur de expi-
sacris. c. 1 §. 3. eo casu nullum peccatum agnoscit.

DUBIUM VI.

Quæ forma consecrationis Eucharistia?

Resp. Est duplex, una panis, & est hæc: *Hoc est enim corpus meum.* Ubi omnia sunt de essentia præter Tò enim, cujus ommissio esset veniale. Altera vini, & est hæc: *Hic est enim calix sanguinis mei, novi & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis, effundetur, in remissionem peccatorum.* Ubi et si verior & communior sit sententia S. Bonav. Suar. Bellarm. & aliorum, contra S. Thom & Thomist. quod essentialiter sint tantum hæc: *Hic est calix sanguinis mei (vel hic est sanguis meus,* aut eis æquivalentia) graver tamen peccaret, qui aliqua ex reliquis committeret, vel mutaret. Debent autem formæ præferri persona Christi, formaliter & significative, sive assertive, & non tantum recitative, sive historice, licet ea, quæ in Canone præcedunt, dicantur tantum recitative seu historice. v. *Laym c. 3. Bon. q. 8. p. 2. Card. de Lugo d. 11. f. 5.* Unde resolves.

I. Valida, sed illicita est consecratio. i. Si consecrans dicat: *Hic cibus, hic potus, hic calix, vel hæc res, vel contentum sub his speciebus, est corpus*

corpus meum, vel sanguis meus. *Bonac. l.c. pag. 1.*
2. Si dicat: Hic calix est novum testamentum in
sanguine meo, ut habet *S. Lucas cap. 22.* 3. Hoc
est corpus meum, quod de Virgine sumpsi; hic est
sanguis meus infiniti valoris. 4. Hoc est meum
corpus; hic meus est sanguis; vel hoc est sanguis
meus. Ratio horum, quia manet idem sensus,
nec fit mutatio substantialis. *Bonac. l.c.*

II. Invalida erit consecratio, si dicas: *Hic* (ad-
verbialiter) est corpus meum. Si autem *Tò Hic*
ponatur masculine, pro neutro, valet, etsi non se-
cundum grammaticam. *Escob. Granadus. 2.*
Hoc corpus est meum, hic sanguis est meus.
Fagund. p. 3. q. 78. c. 2. 3. Ecce Corpus meum;
Ecce Sanguis meus. 4. Hoc fit, vel hoc fit Cor-
pus meum; vel hic panis convertitur in Corpus
meum; vel hic ponitur Corpus meum. 5. Illud
est Corpus meum, ille est Sanguis meus. 6. Hoc
est substantia mea, ubi hoc est Corpus Christi
Bon. l.c. p. 3.

III. Dubia erit consecratio, 1. Illud est Cor-
pus meum; iste est Sanguis meus. 2. Hæc est ca-
ro mea: quam tamen *Laym.* contra *Con.* putat
valere. 3. Secundum quosdam, forma ex *S. Luca*
ca primo casu allata, *v. Bon. q. 3. p. 1. & 2.*

Regin. l. 29. n. 33.

DUBIUM VII.

Quamdiu Christus maneat in Eucharistia?

Resp. Manet sub speciebus, etiam divinis, sub quavis earum minima parte; donec tantum fiat mutatio, ut consueta substantia panis vel vini corrumpatur. Ita commun. cum S. Thom. Et est certum. *Vnde resolves.*

I. Gratia datur in prima manducatione, etiam prima partis, cum sit totum Sacramentum. Manducatio autem, dicitur trajectio ex ore versus stomachum, etsi alii dicant gratiam tum primam dari, cum pars aliqua est in stomachum recepta. *Dian. p. 3. t. 6. misc. R. 96. ex Henric. Syl. & Fe Gund. Item Card. de Lugo d. 12. f. 2.*

II. Species non sunt retinendae in ore tam diu donec penitus pereant: quia tunc non manducaretur Christus: nec gratia Sacramenti conferretur. Uti neque, si moriaris dum hostia adhuc est in ore. *Dian. l. c. contra Bec. cap. 22. v. Bon. d. 4. f. 5. p. 2. n. 2.*

III. Si quis partem vini, vel hostiae, sumpsisset indispositus, & deinde se disposeret, acciperet adhuc gratiam in sumptione alterius partis. Quod etiam aliqui, ut *Gab. Cajet.* & alii, probabiliter dicunt futurum, si se disponat ante, quam species consumantur in stomacho. *Dian. l. c. R. 46. ex Nugno v. Card. de Lugo d. 12. f. 2. n. 46. & 53. & 64. ubi illud posterius negat. v. Bon. l. c.*

VI. No

VI. Non videtur reprehendendus laicus, qui desiderat esse Sacerdos, ut possit communicare sub utraque specie, quod putet plus gratiæ dari sub utraque, quam una: quia id fieri, non est improbabile, ut docet: *Vasq. Mar. Card. de Lugo d. 12. s. 3.* & alii. Uti nec carpenda devotio illius, qui multum materiæ sumit ad consecrationem, ea mente, ne tam cito in stomacho species consumantur, & sic diutius secum Christus maneat, & sæpius gratiam augeat: quod fieri non est improbabile, si dispositio subjecti fiat melior, ut docet *Suar. Con. item Fagund. & Beca. apud Dian. p. 3. d. 6. misc. R. 97.*

V. Species per vomitum rejectæ si tales sint; ut sub illis panis, vel vinum posset existere, vere sunt adorandæ; & si iterum sumantur, iterum conferre gratiam, docet *Cardin. de Lugo loc. cit. n. 53.*

VI. Et si, si modicum vini consecrati misceatur perfecte cum alio liquore, ita ut non maneret substantia vini, desinat ibi esse Christus, non tamen desinit, si misceatur cum vino alio, saltem ejusdem speciei *Card. de Lugo d. 10. s. 3.*

Unde si gutta consecrata lapsa sit in dolium vini ejusdem speciei, totum illud vinum adhibendum tantum est pro sacrificio, licet quidam dicant bibi posse à laicis.

VII. Si species consecratæ liquorem speciei diversum sibi permixtum convertant in vinum, similis substantiæ ei in quo facta est consecratio, species priores manent consecratæ, non item posteriores adjunctæ,

CAPUT II.

De Causis, & subiecto Eucharistia.

DUBIUM I.

De Causis.

Ago hic tantum de efficiente, id est, Ministro in quo quid requiratur ad confectionem validam, constat tum ex dictis *de Sacramento in genere*, tum ex superioris capituli *dub. 5.* Quid ad licitam requiratur, patebit ex sequenti dubio, *de subiecto suscipiente Eucharistiam*, quia omnes dispositiones, quæ ad digne suscipiendam sunt necessariae, requiruntur etiam ad licitam confectionem; cum conficiens necessario suscipere debeat. Hic ergo tantum quæritur. 1. Cujus sit dispensare Eucharistiam. 2. Quid ex parte Ministri requiratur ad licitam dispensationem.

ARTICULUS I.

Ad quem spectet dispensatio Eucharistia?

Resp. Eucharistiam dispensare, ex officio potest solus Sacerdos, habens jurisdictionem ordinariam, delegatam, aut saltem rationabiliter presumptam, vel privilegium. Ratio, quia Pastorum proprium est pascere, quod præcipue fit per Sacramenta, *v. Bon. d. 4. q. 5. p. 1. C. de Lugo d. 18. s. 1.* Unde resolves.

I. Peo.

I. Peccat mortaliter, qui sine omni jurisdictione Eucharistiam dispensat. *Bon. l. c. p. 2.* quia violat alterius jurisdictionem, in re gravi. Inferior autem Sacerdote, incurret insuper irregularitatem, ut docet *Con. bic.* Religiosi etiam ipso facto incurrunt excommunicationem Papæ reservatam, si (scilicet sine licentia Parochi, & quidem speciali,) præsumant Clericis, aut laicis dare Extremam Unctionem, vel Eucharistiam, vel Matrimonia solemnizare: nisi habeant privilegium, vel Parochus absit; aut injuste nolit in articulo mortis. A dicta tamen excommunicatione excusare ignorantiam etiam crassam, ex *Præpos. &c.* notat *Dian. p. 5. t. 3. R. 51.* idque propter verbum *præsumant.*

II. Licite ministrat Eucharistiam, qui præsumit rationabiliter Pastorem factum suum approbaturum esse. *Regim. l. 29. num. 91. Bon. loc. cit. num. 7.*

III. Si infirmus sacro viatico muniendus sit, & proprius Pastor absit, vel præsens non possit deferre Eucharistiam, qui vis alius Sacerdos, vel regularis, vel secularis, & hoc deficiente, etiam Diaconus, ei conferre potest, quia tunc præsumitur voluntas Episcopi, aut Papæ. Ita *Laym. l. 5. t. 4. c. 7. Bon. l. c. n. 10. ex SUAR.*

Dixi in Responsione, *ex officio*: quia extraordinarie, in statu necessitatis, id potest Diaconus ex commissione Parochi, (& secundum *Quint.* si absit, sine ea) v. g. in magno festo, quo Sacerdos confessionibus, concionibus, &c. est occupatus. *Dia. p. 9. t. 6. R. 39, ex Præpos.* In extrema vero necessitate, v. g.

v.g. articulo mortis, si non esset alius, etiam Diacono, imo laico licere (secluso scandalo) & alio & se ipsum communicare, probabile est, ut contra *Henriq. Vasq. & Sa. docet Suar. Con. Lym. Propos. hic d. 2. n. 11.* confirmatque *Dian. p. 8. t. 1. l. 48. ex Aversa & Franc. Lugo.* Sed *Amicus* limitat ad casum, quo moriturus peccati mortalis conscius, aliud sacramentum suscipere non poterit. v. *Dian. p. 9. t. 6. R. 39.* In praxi tamen id non facile faciendum, ob contrariam consuetudinem, *Card. de Lugo d. 18 f. 2. Bonac. d. 4. q. 5. p. 1.* Unde resolves.

Probabile est, etiam extra mortis articulum, ex gravi causa, licere Sacerdoti, præciso scandalo, sacram hostiam sumere ex sacrario, vel à Diacono allatam, sibi ipsi dare, v.g. si in longo morbo die non communicasset, ut contra *Sa. & Con. docet Fag. p. 3. l. 3. c. 3. Prop. Es. t. 7. E. 6. Bon. l. c.*

Dixi II. *Vel Privilegium*, quale habent religiosi Mendicantes, & nominatim Societatis Jesu, ex Pauli III. Bulla & aliorum, ut scilicet in suis templis per se, vel per alios Sacerdotes illic celebrantes, communicare possint quoscunque Christiani fideles, præterquam in mortis articulo, (in quo tamen, si urgeat necessitas præsumitur rati habitio Papæ, etiam invito Parocho, ut habet *Bon. hic*) & festo Paschatis. v. *Card. de Lugo l. c. f. 2. n. 38. & 44.* Porro per festum Paschatis, Pontifices hic videntur intelligere, & prohibere communionem illam, qui satisfit præcepto annualis communionis, ut docet *Sa. Fil. & commun.* Per mortis articulum intelligitur tempus, quo vel

mors p
tabilis
probab
su, q
Suar. t
& ali
Ex o
Eucha
te, sequ
I. S
salute
II.
mortis
possit
III.
vil. giu
aliqui,
munic
IV.
chia c
rocho
V.
chia f
puten
ipso d
Sic co
Laym
vitum
alios
Paro
se rej
loc. c

mors proxime instat, & moraliter certa & inevitabilis est, vel quo est mortis periculum, id est, probabile dubium de vitæ conservatione tali casu, quo valde frequenter mors solet accidere *Suar. t. 4. de vel l. 2. cap. 3. § 3. p. d. 26. f. 4. & alii.*

Ex dictis *resolves*, quod regulares licite dent Eucharistiam in articulo mortis, uti & in Paschate, sequentibus casibus.

I. Si ex remansit necessitas, ut si periclitetur de salute æterna.

II. Si sit gravis necessitas, id est, probabile mortis periculum, & Parochus nolit, vel non possit dare, *Card. de Lugo d. 18. f. 2. n. 53.*

III. Si à Pontifice, vel Episcopo, habeant privilegium: quale hoc tempore habent Religiosi aliqui, quibusdam locis ab Episcopis, dandi communionem paschalem.

IV. Si quis in paschate non possit in sua parochia communicare, nec petere veniam à Parocho.

V. Si ratione communionis paschalis Parochiæ suæ ante satisfecerint, aut postea satisfacturi putentur: quia tunc Parochis nihil decedit, cum ipso die Paschæ abstinere à communione possint. Sic contra *Henriq. & Navar. docet Sa. Fill. & Laym.* qui addit, nisi constaret Parochum esse invitum, ac rationabiliter id prohibere, v.g. quod aliis rationem communicantium habere in sua Parochiâ non possit; tunc enim ad Parochiam esse rejiciendos *Card. de Lugo d. 8. f. 2. num. 50. Bonloc. cit.*

VI. Si

VI. Si ægrotus nec dum pervenerit ad eum statum, ut ex præcepto teneatur ad communionem; etsi tunc maneat obligatus suscipere communionem ex manu Parochi, in articulo mortis.

VII. Si ægrotus satisfecerit præcepto de viatico, cum intentione illud implendi: quia administratio Eucharistiæ tantum est verita regularibus, quando præceptum communionis obligat. Nisi quæ tamen, sine licentia Episcopi, vel Parochi licet religiosis publice Eucharistiam deferre populo, cum id juri Parochorum, consuetudine obtento, deroget; proinde eo casu, in ægroti domicilio, aliove honesto domus loco, de licentia Ordinarii privatim facta sacro, Eucharistia est danda. Ita *Suar. v. Dian. 1.4.p.4. R. 14. & p.9. R. 63.*

VIII. Quibusdam, qui frequenter communicant apud religiosos, nec possunt adduci, ut communicent in Parochia: idque ex tacito & præsumpto consensu, quem *Laym. lib. 5. tr. 4. cap. 1. num. 4* putat facilius posse præsumi in militibus præfidiariis, item in aulicis, studiosis, aliisque Academicis, &c. qui frequenter communicant extra suspensionem esse solent. v. *Laym. l.c.*

IX. Si in paschate sint vagi, peregrini & alienæ, secundum sententiam probabilium multorum, ut *Sanch. de mat. l. 3. d. 37. Fagund. præf. Eccl. l. 1. c. 8. Card. de Lugo. l. c. Dian. pag. 2. R. 12.*

X. Si sint famuli, vel domestici, vel familiares eorum, qui circa tales habent privilegium. vid. *Compend. privileg. Societatis, V. familiaris, &*

ARTICULUS II.

Quid requiratur in Ministro, ad licitam administrationem Eucharistiae?

Resp. I. Ut Minister circa Eucharistiae distributionem non peccet, praeter gratiam, etiam reverentiam in eo, tum ratio, tum Canones requirunt, ita ut praestet hoc Sacramentum omitti, (cum ejus susceptio saepe non sit necessaria ad salutem) quam admitti positivam irreverentiam. *Vnde resolves.*

I. Eucharistia non est deferenda ad infirmum, nisi cum habitu decenti, id est, cum stola, & superpelliceo, ac praecedente lumine (secus est de extrema unctione, cujus materia cum non sit Sacramentum, non requirit tantam venerationem.) Putant tamen quidam, si habitus haberi non possit, aut sit tempestas, aut iter faciendum, non fore irreverentiam, si Sacerdos Eucharistiam in pixide, vel corporali involutam, in sinu suo clam deferat. Quod certius videtur licere in locis haereticis, ubi etiam in necessitate, & clam, praeciso scandalo, poterit porrigere sine stola, & superpelliceo: etsi nullo modo celebrandum sit sine vestibus sacris, ob viaticum dandum. *Bon. d. 4. q. 5. p. 2.*

II. Praestat aegrum incommunicatum mori, quaerens Sacerdotem in habitu, cum Sacramento per publicum currere, (etsi festinare valde debeat ut dicit *Quint. t. 4. f. 8.* Secus est in Baptismo & Poenitentia, si probabiliter timeretur, ne aegrotus decederet in

ret in mortali, tunc enim currendum esset, ut habet *Bonac. l.c. ex S. Thom. Possiv. & aliis.*

III. Ad infirmum longe distantem licere Petro rocho Eucharistiam deferre in equo mansuetissimo, ut non sit periculum lapsus, docent. *Quinlan. 1.4. f. 8.* Sed negat *Possiv. & Barbosa*, nisi loci consuetudo permittat; adduntque non licere eisdem dare portandam Laico, quantumvis Pallas sit fatigatus, sed potius ex collo suspendendam bursam.

IV. Eucharistia non est deferenda ad ægrum, venerationis tantum causa, ut adoret, vel osculetur, si sumere non possit. Quod etiam prohibuit Congregatio Cardinalium: quæ tamen non videtur prohibere, ut venerationis causa deferatur ad lectum, si in domo celebretur.

V. Non licet dare Eucharistiam aliis digitis, si indice & pollice, ob chiramgram, dari non possit, ut docet *Bon. d. 4. q. 5. p. 2. & Possivinus contra Tol.* cujus sententia tuta videtur, si alias æger sine viatico esset moriturus; præsertim si tunc detur duobus indicibus.

VI. Non licet tempore pestis porrigere Eucharistiam medio aliquo instrumento; (minus deponere alicubi in scutella, ut ab ipso ægro sumatur) sed de manu danda est, ut docet *Bon. d. 4. q. 5. p. 2. ex Suar. & aliis. Quamvis Possiv. cap. 8.* non improbabiler dicat, posse præfuso scandalo, & periculo lapsus in terram, instrumento ad id rite confecto dari *v. Dia. p. 4. t. 4. Resol. 114. Bonac. l.c. p. 2.* quod in praxi pro ægro, qui non potest trajicere hostiam, ut scilicet datur

detur Eucharistia, imposita particula hostiæ cum vino in cochleari, admittit *Præp. in 3. p. 9. 80. 4. 5. dub. 6. & Escob. cap. 7. cap. 6. Dian. p. 4. tit. 4. R. 104.*

VII. Sacerdos podagra laborans, potest deferri ad altare, ut ibi Eucharistiam administret; seclusa tamen alia prohibitione. Ita *Possev. cap. 5. n. 50 Bon. l. c.*

Resp. II. Requiritur præterea - ut eam dispenserit ritu Ecclesiæ consueto, deinde ut eam neget, (per se loquendo) indispositis, animo vel corpore; denique, si Pastor sit, ut minister eam ovibus, quoties rationabiliter petunt. *Bon. d. 4. q. 5. p. 1. num. 13.*

Dixi I. *Ritu Ecclesiæ*: quia legitimus Ecclesiæ ordo sub peccato obligat. *Vnde resolves.*

Peccat 1. Qui Eucharistiam dat sub utraque specie, locis vel personis, quibus à Pontifice non est concessum. Item si morituro, qui ob linguæ ariditatem non potest hostiam trahere, det species vini: licet talem à mortali excusare conetur. *Amicus apud Dian. p. 8. t. 1. R. 24. Bon. l. c. Sanch. Possev. Barbof. contra ipsum Dian. part. 9. t. 9. R. 64. 2.*

2. Qui dispensat sine veste sacra, vel lumine, aut prævia confessionis generalis formula.

3. Qui laico dat hostiam majorem; in necessitate tamen, vel in casu magnæ devotionis, licet ex majore particulam defractam dare; vel etiam in defectu minorum, plures majores consecrare, easque deinde in minores partes, (non tamen adeo parvas, ut honeste dari non possint) divisas distribuere. Ita *Sa. V. Euchari. d. 4. q. 5. p. 1. n. 14.*

Dixi

Dixi II. *Per se neget*: quia alias cooperabitur peccato. Per accidens tamen sæpe dare potest, v. g. sine scandalo, aut gravi damno suo, vel poenitentis, negare non possit. v. *Bon. l. c. Possess. c. 5. n. 1.* Unde resolves.

- I. Peccat 1. qui dat pueris, ante annum discretionis, (nisi in articulo mortis, ut v. *dub. seq. a. 3.*) qui forte circa annum decimum incipit.
2. Qui dat amentibus quando nunquam sunt usi ratione. Si vero usi sint, potest, & debet illi dari in articulo mortis, si possit sine periculo irreverentiæ, & non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis. *Laym. hic. c. 4. num. 4.*
3. Qui dat peccatori publico, v. g. histrioni, turpes comœdias cum mortali representanti, vulgario, meretrici, concubinario, de quib. *Fill. l. 4. n. 166. & seq.*

Dixi, *Publico*: quia si occulte tantum scias esse indepositum, occulte quidem non tamen publice petenti, est neganda; nisi indispositio ex confessione sit nota: tunc enim extra eam ne quidem jicet monere, ut docet *Sanch. Bon. Laym. l. 5. c. 4. c. 6. Card. de Lugo d. 8. de Sac. f. 8.*

II. Peccat item, qui negat reis morte plectendis, (quibus etiam potest dari aliquot, imo una hora ante mortem, ut habet *Sa.* danda vero est fieri potest, non in carcere vel alio loco inhonesto) etiam ob crimen sagarum captis dummodo poenitentiam præ se ferant: etiamsi crimen negent, & violenta duret suspicio, *Tann. tom. 3. q. 1. d. 4.*

III. Recte facis, 1. qui raro, v. g. in pœschate,

dat communionem semifatuis, & qui debilem habent rationis usum, si saltem hunc cibum à profano distinguere norint, ut habet *Henriq. & Possev.* Idem fere dicendum est de surdis & mutis à nativitate, v. *Laym. bic. 2.* Qui dat infessis à Dæmone; dummodo sine irreverentia possint sumere. Ita *Suar. Bon. Regin.*

Dixi III. Si pastor sit. Unde resolves.

I. Talis peccat graviter contra justitiam & charitatem, si subditis in periculo mortis, licet peste infectis, non det. Alius vero Sacerdos, qui in tali casu, absente vel nolente Parocho, nollet dare, peccaret tantum contra charitatem; etsi secundum *Chap. villum* mortaliter, q. 1. n. 2.

II. Pastor, ut Eucharistiam opportune petentibus possit ministrare, tenetur eam asservare, cum lumine, in Ecclesia, nec licet a'ibi, ne quidem in Sacellis nobilium, vel choro monialium, aut intra septa monasterii earum, ut habet *Trid. sess. 15. de reform. c. 10* nisi cum facultate in solemnifesto) in pixide; quæ non necessario est consecrata licet si consecrata non sit, debeat materius vestiri vitata linea, ex tela consecrata; ut ex *S. Thom.* docet *Vasq. Azor. Regin. in Praxi, tom. 2. l. 29. c. 9.*

III. Si ob graviter culpabilem negligentiam Parocho, (vel ejus, cui ista cura commissa est) integro die, vel aliquot integris noctibus; lumen non ardeat ante venerabile Sacramentum, peccare cum mortaliter (secus si per horam tantum) docet, *Quintan. t. 4. s. 1. & 7. irem Dian. p. 9. t. 6. R. 34.* licet *Marchant. in resolut. Pastor. t. 4. c. 5. q. 4.* obligationem & consuetudinem tam universalem neget:

neger: uti & de lumine præferendo, quando defertur Sacramentum foras; atque ex causa id posse omitti, ut cum defertur ad ægrum longe distantem, nec commode fieri potest cum lumine.

DUBIUM II.

De subjecto, seu suscipiente Eucharistiæ.

ARTICULUS I.

Quæ requiratur in eo dispositio animæ?

Resp. I. Qui est in mortali, tenetur sub mortali ante sumptionem Eucharistiæ confiteri, nisi sit necessitas celebrandi, vel communicandi, & Confessarius desit. Ita *Trid. sess. 13. c. 7. & Canon.* ubi contrarium docentes excommunicantur de facto. Fundatur autem in illo *Corinth. 11. præter autem se ipsum homo, &c.* Et parum refert ad praxin, utrum tantum sit præceptum Ecclesiasticum, an tantum divinum, quod est probabilissimum, ut docet *Sua. Filii.* & alii commun.

Dixi I. *In peccato mortali:* tum quia Eucharistia delet venialia, ex opere operato: tum quia venialia, esto comitentur, imo reddant venialiter malam ipsam sumptionem, non ponunt obicem gratiæ sanctificati. Quod si tamen multa sint, & intra genus suum gravia, de quibus nulla poenitentia concipitur, actualem devotionem

fructum majorem impediunt. *Suar. Laym. & alii.*
Unde resolves.

I. Qui dubitat, an peccarit mortaliter, vel an mortale sit rite confessus, tenetur ante communionem confiteri. Ita *Bon. d. 4. q. 6. p. 2. ex Sanch. Reg. Suar. & aliis.*

Dixi II. *nisi sit necessitas*, (non quæcunque, v. g. festi celebritas, vel magna devotio, ut quidam volunt) sed gravis sive urgens, qualis esse censetur in sequentibus casibus: præmissa tamen semper contritione; ad quam tunc teneris, nisi de peccato, quod occurrit, fueris ante contritus. *Præp. Card. de Lugo d. 14. f. 6. n. 122.*

I. Periculum mortis, vel ut consecratur hostia pro morituro, *Suar. Con. Card. de Lugo d. 4. f. 50. n. 107.*

II. Si sacrificium, vel communio non possit omitti, absque gravi infamia, vel scandalo; *Idem. Ant.*

III. Si Parochus debeat celebrare ex officio, ut populus sacrum audiat. *Ibid.* Ob quam causam etiam alteri, qui non est Parochus, id licere, putat *Dian. cum aliis 11. p. 9. t. 3. R. 9. contra Palaum. Aversam. & c.*

IV. Si urgeat præceptum de annua communionem, ut docet *Henriq.* & probabile putat *Præp.* vel si Sacerdos non possit audire Missam, nisi celebret, ut habet *Henriq. & Sotus, Dian. R. 63. & 64.* nec improbat *Card. de Lugo l. c.* Probabilius tamen videntur docere *Con. Sa. Suar. & alii,* cessante scandalo & infamia, præstare tunc sacrum, & communionem etiam Paschalem, intermitte-

re, eo quod hæc præcepta non obligent, quando non possunt impleri convenienter juri divino.

V. Si Sacerdos post consecrationem committat mortale, vel ante commissi recordetur, tenetur elicitam contritionem, sacrificium prosequi. Si vero id fiat ante consecrationem, & præferri ante Canonem, debet confiteri, si absque nota infirmitatis potest, vel recedere, ut docet *Sylv. Navar. Dian.* & alii contra *Sotum* & *Henriq.* qui negant teneat, ob honorem sacrificii, puratque practicum esse probabile *Laym. & Bon.* eo quod vix sit in omni nota confessio decenter fieri possit: nisi fortè in Missa solemnè, sub cantu, vel concione, quo casu tenebitur confiteri, ut notat *Sylv.* Quod si verò nec contritionem possit elicere, secundum communem sententiam, esset confitendum, vel desistendum, licet *Vasq. in 3. p. tom. 3. d. 27. & Hurt. de Euch. d. 8.* putent probabile esse, saltem non peccaturum mortaliter, quando non peccat sine nota recedere: intellige, si conatus sit elicere, vel fecit quod potuit, v. *Dian. p. 4. l. 4. res. 1. & Card. de Lugod. 9. s. 2. n. 8.* ubi idem docet, Negat autem *Dian. ex Præp.* satis esse, si quis bona conscientia putet se esse contritum, licet subdubitet.

VI. Si in scamno communicantium recordaris peccati mortalis, quod oblitus es confiteri, nec sine nota, aut scandalo gravi, possis recedere, ut habet *Navar. Fill. Regin. Card. de Lugo l. c. n. 112* & alii; porrigenti autem Eucharistiam confiteri non expedit, nec decet, quo casu etiam si quis possit elicere contritionem, excusatur à peccato *Hurt. l. c.* Imò quidam D. D. apud *Henriq.* ex

culant laicum ante confessum etiam præcisa nota, & scandalo, non recedentem; eo quod is dicatur justificatus, & probatus per confessionem. Quam sententiam probat *Tambur*, in *expedita com. c. 1. §. 8.* potestque servire pro scrupulosis. v. *Regin. l. 29. n. 105. Bonac. d. 4. p. 10. Esob. 7. c. 6.*

Dixi III. *Et desit confessarius*: deesse autem censetur non ut quidam volunt; si absit is, cui solet, & cuperet confiteri; vel cui devotius aut utilius confiteretur: neque etsi Religiosus non possit, nisi sæculari confiteri peccata gravia, cum aliqua infamia Religionis. *Amicus. Dian. p. 9. t. 3. R. 13.* sed in sequentibus casibus.

I. Si nullus sit præsens; ad absentem verò sine magna difficultate, (spectata tū debilitate, ætate, & negotiis personæ, cum aliis circumstantiis, ut ævis, brevitate temporis) adire non possis *Bon. l. c. n. 30. ex Suar. Con. Ec.*

II. Si non adsit nisi ignarus idiomatis, vel carens jurisdictione, vel excommunicatus, vel non approbatus, vel cui non possis confiteri sine gravi damno tuo, vel aliene, vel si habeas peccatum tantum reservatum, nec pateat aditus ad superiorem; vel Superior semel iterumque per ipsum Confessarium rogatus negaverit potestatem absolvendi. *Tambur. in expedita com. c. 1. §. 6. ex Fagund.* Limitat autem *Dia. p. 9. t. 3. R. 15.* si absque gravi nota prætermittere non possis. Ita *Sylv.* & alii. Requiritur tamen, in his etiam casibus, contritio & propositum confitendi; imo ex præcepto *Trid.* Sacerdos, qui in tali casu celebravit, tenetur prima occasione confiteri.

Quod præceptum extendendum non videtur
laicos, vel Sacerdotes communicantes tantum
ut contra *Navar. & Fagund.* docet *Sylv. & Dian.*
& *Bonac. d. 4. q. 6. p. 1.*

ARTICULUS II.

Quæ requiratur dispositio corporis?

Resp. I. Nulla corporis macula per se impedit
susceptionem Eucharistiæ, cum parum faciat
bonitatem, vel malitiam moralem: potest
tamen aliquando per accidens impedire, proprio
effectus secutos. Ita *commun.* Unde resolvetur.

I. Non impedit pollutio involuntaria, imò
voluntaria per poenitentiam expiata; nisi effectus
malignum, v. g. turpem recordationem ac de-
stationem, vel distractionem, & perturbacionem
animi relinquat: eo enim casu, uti & semper, po-
culpabilem, præstat, ac secundum sententiam
communem, sub veniali debet differri, nisi aliter
suadeat justa aliqua causa, v. g. magnus fructus
festivitatis, regula ordinis, vel si à Dæmone ex-
tata putetur, ad communionis frequentiam im-
pediendam. *Sanch. l. 9. de matr. d. 13. Bon. d. 4. q. 1. p. 2. C. de Lugo d. 15. s. 1.*

II. Neque actus conjugalis impedit, etsi de-
ceas, & consilii sit, abstinuisse saltem nocte pro-
xime antecedente, si raro communicet. Ita *Sanch.*
& *Sanch. l. c. Escob. t. 7. E. 6. n. 83.* Intelligit, si debi-
tum petitum ex necessitate reddidit, nec ullam
inde animi perturbacionem, aut effectum ad
venereas patitur: si vero voluptatis causa fecerit
eo die

eo die abstinendum esse, (præsertim si malignus effectus subsecutus fuisset) docet *Regin. l. 29. t. 117. Laym. l. 5. t. 4. c. 6. n. 10. & 16. Mart. Perez. d. 49. f. 3. n. 8.* addens esse tantum veniale; imo indecentiam iusta causa posse resarciri.

III. Similiter etsi decens & consilii sit, sumpta communione abstinere eo die à copula; licita nihilominus est ex bono fine, v.g. ex amore prolis; ad vitandum incontinentiæ periculum, vel ad debitum reddendum, *Tambur. c. 3. §. 6. ex Sanch. l. 9. d. 13. & Marchin.*

Resp. II. Ex præcepto Ecclesiæ tenetur communicaturus, sub mortali regulariter esse jejunus, jejunio naturali, id est, ut à medio noctis, nihil omnino per modum cibi, potus, aut medicinæ sumpserit, Ita commun. Et est certum ex Conciliis, quæ vide apud *Fill. Laym, Bon. Card. de Lugo l. 1.* Unde resolves.

I. Etsi parvitas materiæ non excuset hic; non obstat tamen communioni 1. Reliquias ciborum inter dentes hærentes trajicere casu, (negat enim *Prap. Vasq. & alii*, si fiat de industria, contra *Tann. Con. q. 80. a. 8. n. 47. & Dian.* qui contrarium probabile affirmant,) licet eas expuere omnino doceat *Dian. t. 4. de sacr. resol. 37. & p. 4. t. 4. resol. 104. vid. Escob. tr. 7. E. 6. & C. Lugo num. 36.* Ubi notat, sententiam istam *Tann. & Diana* ad hoc servire, ut studiosè dentes ante expurgare, ne quid forte casu decidat, non tenearis. 2. Sanguinem, vel alium humorem ex capite defluentem, vel guttulam aquæ, aut vini, casu per abluionem oris, vel guttulam jusculi, dum sapor exploratur,

per modum salivæ, cui mixta est, vel calicem respicere. Ratio, cum quia hanc aut non sumuntur scilicet ab extrinseco, aut per modum cibi aut potus. *vid. Fagund. pract. cap. 5. Card. de Lugo l. c. num. 23. 3.* Si aromata, folium tabaci, ex causa ori imponas, masticas, vel quid aliud gestes, modò nihil transmittas. *Pro in 3. p. q. 80. a. 8. d. 1. n. 39. C. Lugo R. mor. l. 1. d. 10. d. 8. num. 4.* (licet indecens valde id videatur nisi iuxta ex causa fiat) & *Escob. t. 7. E. 6.* ubi de eisdem pulvere per nares attracto idem colligitur. *Suar. & Fagund. Idem tenet Dian. p. 8. t. 7. R. 3. C. Lugo R. m. t. 1. d. 9.*

II. Probabile est, non impedire communionem, si frustillum ligni, chartæ, vel lapillum deglutias: quia non habet rationem cibi, vel potus. Ita *Dian. l. c. Resol. 38.* & *tract. de celab. R. 3.* ex *Ledes. & Sanch.* contra *Henriq. Regin. Laym.* & alios quorum sententia est. *v. Card. de Lugo & Escob.*

III. Non licet communicare his casibus. I. Saccharum, liquorem glycyrrhizæ ore resolutum cum saliva trajicias. Si verò dubium sit, quid deglutiveris, vel an factum sit post duodecimam, probabiliter docet *Lay. l. 1. t. 1. ca. 1.* contra *Sanch. Fagund.* non impedire communionem, vel sacrificium. *v. Dian. l. c. resol. 29. suprâ. l. 1. c. 1. d. 2.* Si vespere incumbens aliquid ori contra rationem imposueris: nisi certus sis, post mediū noctis se nihil transmississe. Ita *Suar. Card. de Lugo l. 5. n. 37.* & alii. Licitum autem est inter horologia

dissonantia quodvis sequi, etiam ultimum, modo non constet errare: quia habet se ut auctor bonus, faciens opinionem probabilem, ut habet *Sanch. l. 2. d. 1. de mat. Fagund. 10. Sancius. Card. de Lugo n. 45. Dia. l. c. resol. 36.* 3. Si aliquid sumpseris, licet mox rejeceris. 4. Si tubaci fumum in stomachum traieceris, ut docet *Prap.* etsi alii mentio dubitent. *Tan. tom. 4. d. 5. Gran. autem in 3. p. cap. 6. t. 10. d. 8.* negat. 5. Si Sacerdos nocte Nativitatis, in prima Missa ablutionem, vel lambendo digitos, modicum aquæ aut vini sumpserit. *v. Tom. 4. q. 6. p. 2.*

IV. Non est peccatum, per se loquendo, cibum sumere (vel exspuere *Tamb. c. 5. 1.*) statim à communione, ut ex *S. Thom.* docet *Azor. Sanch. Bon. d. 4. q. 6. p. 1. n. 25.* unde etiam, qui paulò ante medium noctis cœnasset in Dominica pridie natiuitatis Domini, posse nihilominus statim post mediam noctem celebrare, docet *Dian. & alii 3. p. 3. t. 4. R. 44.* etsi ob Sacramenti reverentiam, consilii sit abstinere, donec species sint consumptæ: quod saltem intra dimidium quadrantem in laico (in Sacerdote intra quadrantem) fieri, certum videtur *Card. de Lugo d. 12. s. 3. n. 54.* ex iudicio medicorum à se consultorum. *Tamb. autem c. 3. §. 4. ex Ioanne Sanch. d. 38.* notat, citius a valido, quam debili stomacho, regulariter tamen ab omnibus intra horam consumi, refertq; infirmum quendam post mediâ horam species integras rejecisse.

Dixi in Responsione, *regulariter*: quia non jeiunus licitè communicat, in sequentibus casibus si quidem jeiunus non possit sine notabili incom-

modo, ut monet *Con. & Bonac.* apud *Dian. p. 9. 7. 6. R. 42.*

I. In periculo mortis, siue illud sit ex morbo, vulnere, veneno; siue ex sententia iudicis. Et quidem in eodem morbo, etsi non tenearis, potes tamen post aliquot, v.g. sex, 7. vel etiam ut putat *Laym.* duos dies, (etsi quoad hoc, potissimum attendendum esse ad consuetudinem, monet *Card. de Lugo*) repetere viaticum non jejundummodo nequeas jejunus sumere, & periculum mortis recurrat, ut docetur *commun.* vel etsi maneat, ut contra *Vasq. prap.* & alios docet *Navar. Tol. Regin. Suar. Cardin. de Lugo s. 3. n. 65.* imo etsi non liceat ægro, ex sola devotione communicare fracto jejunio; si tamen morbus esset diuturnus, nec posset dari communio nisi post medicinam, probabile esse id licere, docet *Armill. Tol. Con. Regin. Henriq. Suar. Escob. &c.* quosum aliqui exigunt longum intervallum, v.g. 30. dierum, ut *Navar. & Villalob.* alii 8. vel 10. dies, ut *Suar. Henriq. Fagund.* alii 7. ut *Sylv.* alii 6. ut *Arm. Zambr. Passer & Fill.* quos sequitur *Dian. de celeb. R. 77.* alii permittunt toties quoties fieri posset dari jejuno: ita *Escob. t. 7. E. 6.* ex *Harr.* alii denique, posse sequenti statim die dari, ob justam causam, ut si propter consuetudinem, & desiderium, aut devotionem difficulter abstineat, & moraliter videatur instare periculum mortis. Sic *Laym. l. 5. t. 4. cap. 6. n. 20.* Verum ea in re loci consuetudo spectanda est, quæ nunc saltem videtur permittere, ut quando morbus, & periculum diu protrahitur, post 7. vel 8. dies iterum detur

communio non jejuno. v. *Card. Lugo d. 15. f. 3. de Euchar.*

Denique, licet probabile videtur *Fill. tom. 1. c. 4. n. 242. & Card. de Lugo*, id quod docet *Maj. in 4. d. 9. cap. 3. Fernand. de hered. & c. (Laym. vero l. 5. t. 4. c. 6. n. 21. limitat ad casum necessitatis, quo moriturus aliud Sacramentum suscipere non posset, & scandalum cessaret) posse non jejunum celebrare ad dandum alteri viaticum, eo quod hoc sit juris divini, jejunium vero Ecclesiastici tantum, ideoque non tantum posse, sed etiam teneri, dicat *Gran. in 3. p. cap. 6. t. 10. d. 8. n. 12. Id tamen merito communiter rejicitur; tum quia contrarium probat praxis; tum quia major est habenda ratio Sacramenti, quam aliqualis necessitatis proximi; tum quia præceptum viatici non obligat, quando non potest rite dari. Ita Bonae. ex *Con. Hurt. de Euchar. d. 9. dif. 17. Suar. Vasq. & c. commun. docetque Card. de Lugo esse probabilius. v. Dian. Tom. 1. t. 4. R. 33. Sacerdos autem morti (sive naturali, sive violentæ) vicinus celebrare sine dubio potest non jejunus, ad dandum sibi viaticum, si illud aliter haberi non potest; quia non plus est celebrare, quam communicare sumpto cibo. C. Lugo d. 15. f. 4. Laym. Dian. p. 5. t. 3. R. 36.***

II. Si periculum sit, ne Eucharistia pereat, vel male tractetur, potest sumi à non jejuno, etiam laico, si alius desit: imo probabiliter potest etiam à præsentente Sacerdote laicus accipere, ut docet *Card. de Lugo n. 87. & Vasq. d. 221. n. 48.*

III. Si grave scandalum sit oriturum ex omif-
sione

sione sacrificii, vel communionis. Quod tamen quidam putant vix fieri posse, eo quod occurrit possit scandalo, dicendo Sacerdotem casu aliquid sumpsisse, ideoque impediri.

Dixi *scandalum*: quia turbationem, vel incommodum aliquod secuturū, v.g. si celebraturus primitias aliquid sumpsisset, non sufficere, notat *Prap.*

IV. Si perfectio sacrificii, vel communionis urgeat. Quod fieri potest quinque modis. 1. Si pro speciebus vini sumpsit aquam: (quam si advertendum habet in ore, non est exspuenda ob periculum ejiciendi fragmentum hostiæ & irreverentiam; sed deglutienda. *Tamb. de exp. sacrif. l. 2. c. 8. Lugo d. 15. f. 4.*) tunc enim tenetur denuo consecrare; quod fieri etiam potest, consecrando & offerendo statim, sine nova hostia, v. apud *Suar.* quod si id post Missam conclusam advertas in sacrificia, omittas. Si autem intra Missam post summptionem, vel etiam ante eam, post consecrationem tamen, dubites an fuerit vinum, pro vino presumendum esse, & pergendum, ait *Tamb. 2.* Si celebrans post consecrationem deficiat: tunc enim tenetur alius, etiam non jejunus, si jejunus haberi nequeat, perficere. 3. Si post consecrationem etiam unius speciei, recordetur se non esse jejunum: tenetur enim pergere; imo etiam potest pergere, si ante consecrationem recordetur, & absque scandalo & nota non possit desistere, v.g. in solemnibus sacro, ut docet *Suar. Con. c. c.* Si tamen privatim celebret, & commodè possit abrumperre, tenetur, uti ex *S. Thom. q. 83. a. 6.* docetur commun. 4. Si post ablutionem sumptam, licet diu

com.

communione distribuerit, sumendæ sunt reli-
 quia, etiam grandiores, consecratæ eodem sacro,
 (quod addo, quia non licet tunc sumere particu-
 lis alterius sacrificii, quæ sunt in ciborio, ad ex-
 purgandam, ut docet *Suar. Card. de Lugo l. c.* cum
communis: licet contrarium probabile dicat.
Tamb. de expedita com. ca. 2. §. 8. ex Marobin. t. 3.
p. 3. c. 3. uti nec ejusdem sacrificii, si illud plene sit
 absolutum, & ab altari recesseris) sed debent ser-
 vari, donec sumantur à jeunio. *Escob. t. 7. E. 6. Fa-*
gund. & c. quia convivium jam finitum est. Nisi
 tamen aliud suadeat periculum indecentiæ, v. g.
 Si plures Missæ eodem die istic futuræ non essent,
 & Sacramentū asservari non soleret: tunc enim mi-
 nore irreverentia sumeret, quàm asservaret. Imo
Card. de Lugo d. 14. p. 4. n. 82. & Gran. non dam-
 nant Sacerdotem, qui priusquam sacras vestes
 exuit, particulam inventam absumat eo quòd
 non sit communio nova, sed complementum
 præcedentis, *vid. Bon. Card. de Lugo Escob. l. c.*
 §. Si pars hostiæ post ablutionem sumptam, calici
 aut palato adhærea; (quæ decentius nova ablu-
 tione, quam digito propellitur, ut docet *Bonac.*
ex Fil. & aliis; quamvis Missale etiam permit-
 tat, ut digito attrahatur ad labium calicis, & su-
 matur ante ablutionem) quomodo etiam ii ex-
 cusantur, qui ex devotione hostiam in ore diu re-
 tinentes, casu præmittunt aliquid ablutionis:
 sponte tamē id non licet, nisi bona fides & sancta
 simplicitas excuset. Ratio horum omniū est, quia
 talis sumptio, moraliter censetur completio uni-
 us sacrificii. *Regin. l. c. n. 122. Bon. l. d. 4. q. 6. p. 2.*

Unus casus est, in metu mortis, ad quam evadendam, sicut sine altari, vel calice consecrato, aut vestibus sacris, ita etiam non jejunum posse celebrare, docet *Dian. cum Sylv. &c. p. 3. t. 6. R. 48. & p. 5. t. 3. R. 39* dummodo celebratio non exigatur in contemptum Religionis, Ecclesiae, vel ejus præceptorum.

ARTICULUS III.

Qua & quanta sit obligatio sumendi Eucharistiam?

Resp. I. Sumptio Eucharistiæ fidelibus adultis est necessaria, necessitate non mediæ, sed præcepti divini, obligantis tum in articulo mortis per modum viatici, tum etiam sæpius in vita, ut docet *Suar. Vasq. Laym. Fagun.* & alii communiter, probantque tum ex scriptura, tum ex *Concil. Nicæno & Trident. sess. 13. cap. 6.* tum ex praxi Ecclesiæ; tum quia Eucharistia est instituta per modum cibi, cujus usus sæpius est necessarius. *Bon. d. 4. q. 7. p. 1. n. 8.* Unde resolves.

I. Quisque fidelis in periculo vitæ, quod prævidet, vel merito timet v. g. in gravi morbo, ante conflictum vel puerperium, præsertim primum; ante navigationem, &c. tenetur sub mortali communicare. *Suar. Vasq. d. 214.* Nisi tamen paucis, v. g. octo diebus ante communicasset: talis enim communicatio censeretur habere rationem viatici, ut docet *Suar. Regin. Fill.* contra quosdam, ut *Gaspar. Hurt. d. 10. dif. 2. &c.* apud *Escob.* qui dicunt, eum qui mane communicavit; si à prandio incur-

rat periculum vitæ, teneri iterum sumere communionem, tanquam viaticum: imo *sa & Sylv. V. Euch. Fumus. &c. & Cajet. V. communio*, putant, non esse saltem mortale, communionem omittre, dummodo in paschate sumpseris.

II. Si in ægro esset periculum vomitus docent *Sancius* apud *Dian. p. 5. t. 3. R. 55.* posse ei parvam particulam dari, quæ stomachum alteratur non putetur, aut si de hoc ipso dubium sit, securitatis causa prius dari particulam non consecratam, quam si rejiciat, nullo modo dandam consecratam, secus si retineat. Si vero, independenter à cibo perpetuo evomat, nullo modo dandam, nisi forte per sex saltem horas liber à vomitu fuisset.

III. Pueris doli capacibus, qui sciunt distinguere Eucharistiam ab alio cibo, probabilius est in periculo mortis eam esse dandam pro viatico, ut contra *Vasq.* insinuat *Laym. t. 4. de Euch. cap. 4.* & expresse docet *Suar. d. 40. f. 1.* confirmatque *C. de Lugo d. 13 f. 4. n. 38.* & addit, (contra *Sanch.*) si de capacitate pueri sit dubium, posse nihilominus dari, etsi non sit necesse.

IV. Qui post viaticum sumptum peccavit mortaliter, non tenetur denuo communicare. Ita *Regin. Fill. Card. de Lugo & alii.*

V. Qui non communicavit in periculo mortis, non tenetur postea supplere, Ita *Bonac. d. 4. q. 7. p. 1. ex Henric. Reg. &c.*

VI. Judex tenetur, per se loquendo, reis concedere tempus communicandi, ut docet *Suar. Bon. L. c. & alii communiter*, contra *Nav.* quod si

reus noluerit, potest iudex procedere. *Fill. t. 4. c. 8. q. 11. n. 238.*

Resp. II. Etsi Christus tempus communionis, extra periculum mortis, non præceperit; Ecclesia tamen pro eo determinavit tempus paschale, quod communiter numeratur Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusive: alicubi tamen totam Quadragesimam comprehendit; alibi extenditur ex consuetudine, vel indulto; potestque Confessarius, ex justa causa, extendere, ut docet *Sa & alii. v. Bon. d. 4. q. 7. p. 2.* Unde resolves.

M I. Præceptum hoc impletur etiam per communionem sacrilegam, ut habet communis, contra *Durand. & Sylv.* Et patet quia Ecclesia tantum præcipit actum externum; nec finis præcepti cadit sub præceptum. An vero qui non satisfacit, teneatur postea implere, utrimque probabiliter defēditur, etsi affirmativa videatur probabilior. *Bon. l. c. Suar. Con Card. de Lugo, & c.*

II. Non tenetur prævenire, qui prævidet tempore Paschali se impediendum, ut contra *Vasq. Sylv. & Fagund* probabiliter docet *Azor. tom. 1. l. 17. c. 41. Suar & c.* Qui vero sic prævenisset, & postea tolleretur impedimentum, teneretur rursus communicare, secundum *Lay. l. 5. t. 4. c. 5. Card. de Lugo s. 4. n. 78.* quia non satisfecit præcepto obliganti ad communionem, & ad aliud tempus. Negat tamen *Dian.* citans *Fernand. & Suar.*

Resp. III. Tenetur quis communionem paschalem sumere in Parochia, à Pastore suo, nisi hujus licentia, privilegio, aut consuetudine
v. 55. Inn. XI.

Eximatur. *Navar. Suar. d. 72. f. 3. & c.* Unde resolves.

I Sacerdōs ubivis celebrando satisfacit. *Bon. d. 49. p. 2.*

II. Eximuntur peregrini & vagi, qui Parochiam non habent, aut ab ea absunt. *Bon. l. c.*

III. Non eximuntur laici infervientes religiosis, ut habet *Sa V. Euch.* nisi ut dicit *Bon.* degant in monasteriis, aliisque locis, à cura Parochorum exemptis. *Sanch. de mat. d. 23 n. 12.*

IV. Non satisfacit huic præcepto, qui in Paschate extra Parochiam, sine consensu Pastoris, communicat, ut habet *Navar. Azor. & alii commun.* nisi tamen communicet in Cathedrali Ecclesia: hunc enim satisfacere præcepto, censet *Bon. l. c. f. d. negat C. Lugo. l. 1. Resp. mor.* nisi Episcopus expressè, vel tacitè consentiat, v. *suprà c. 2. d. 1. a. 1. & c. 7. 8. & 9. Bon. l. c. v. supra cap. 2. a. 1. casu 7. 8. & 9.*

Dixi, *sine consensu Pastoris*: quia cum consensu summi Pontificis, vel Episcopi, sive Ordinarii, aut eius Vicarii generalis, vel Parochi (hi enim omnes intelliguntur nomine Pastoris) extra Parochiam communicando satisfieri præcepto, Doctores concedunt. Et quidem sufficere consensum interpretativum, sive præceptum, notat *Tambur. de exped. com. c. 4. § 4.* Imò *Bauni. in Theol. moral. p. 1. t. 5. q. 19. Beia & quidam alii apud Tambur. l. c. & Cardinalem de Lugo d. 18. f. 2. num. 49. Item Dian. p. 2. t. 14. R. 73. & p. 6. t. 7. R. 58.* putant posse satis fieri præcepto communionis Paschalis (præsertim extra diē Paschæ apud Mendicantes,

dicantes, ex Privilegio Nicolai V. Pii V. & Pauli IV. certis concessio, quod cœteri participant. Verum hoc alii communiter negant, v. *Ayerf. q. 10. s. 4.*

CAPUT III.

De Eucharistia, ut est sacrificium.

DUBIUM I.

Qua sit Missa, & quæ obligatio Sacerdotum circa illam?

Resp. Missa est sacrificium, consistens in consecratione panis & vini: estque actus latræ, qui fit in recognitionem supremi domini Dei, & signum nostræ servitutis. Quod non obstat, quin secundario possit etiam ad alium finem partialem offerri, ut ad agendas gratias, vel impetrationem beneficii, ad remissionem peccatorum, ad sanctos honorandos, &c. Principalis fructus Missæ ex opere operato, est independens à probitate Sacerdotis, à quo pro omnibus seu vivis seu defunctis, etiam accepto stipendio, applicabilis est: estque actu, tam intensive, quam extensive finitus; etsi enim hostia ipsa, & principalis offerens, id est Christus, infinite sit Deo gratus, atque ita Deus per hoc sacrificium infinito honore afficiatur; videtur tamen Christi esse voluntas, ut offeratur, & prosit tantum ad certum & finitum effectum. Quod etiam patet ex usu & sensu Ecclesiæ; dum Missæ pro eadem re repetuntur: quod signum

signum est, non habere infinitum effectum, v. *Bonac. d. 4. q. ult. p. 4.* Unde resolves.

I. Sacerdotes ordinarie peccant graviter, si non aliquoties in anno, saltem ter, vel quater, solennioribus festis celebrent, nisi legitime sint impediti. Ita *Sylv. Regin. Suar. Con. & alii commun. contra Angles. Bonac. Dian. p. 2. r. 14. R. 9.* item *C. Lugo & Tambur. l. 1. exped. com. c. 6.* qui excusant saltem à mortali, dummodo communicet in paschate, absitque contemptus & scandalum: imò ubi Tridentinum est receptum, tenentur ex mandato Episcopi, sub gravi culpa, celebrare saltem Dominicis & festis: excusantur tamen, si Episcopi nullum mandatum extet.

II. Etsi in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus (ubi est competens Sacerdotum numerus) quotidie debeat una saltem Missa privata celebrari, & altera cantari, peccentque mortaliter dictarum Ecclesiarum Rectores, si in hoc deficiant: *Suar. Con. Laym. March. &c.* non esse tamen mortale (præscindendo à peculiari obligatione talis Ecclesiæ) semel vel bis in hebdomada omittere alterutram, docet *Tamb. l. 1. cap. 6.* uti neque si in Ecclesiis Collegiatis die festo cadente in feriam privilegiatam (v. g. Vigilia, quatuor temporum, Quadragesimæ vel Rogationum) Missa solennis de feria post Nonam canenda, semel comitatur. *Ibid. ex Abb. March. &c.*

III. Peccat graviter, qui tenetur pro alio offerre Missam, fructum tamen principalem applicat aliis: quia id alii est fraudi in re gravi.

IV. Gra-

IV. Graviter peccat, t. qui ad sacrum ex iustitia obligatus, illud diu differt: quia magno fructu alterum privat. *Sylv. Reg. lib. 23. n. 236. Fernand. &c.* multoque magis si planè omittit, teneturque hoc casu ad stipendii restitutionem. *Tamb. de exp. sacrif. l. 3. ca. t. §. 8.* 2. Si quis accipiat plura stipendia, quibus nisi post longum tempus possit satisfacere. Ratio eadem *Sylv. Regin. Fernand. p. 3. cap. 5.* 3. Qui sacrum animo se obligans promisit, & non præstat. *Bonac. d. 4. q. ult. p. 8.* etsi probabile sit, hoc non esse mortale, ut habet *Sanct. de mat. l. 1. d. 5. v. Dian. tr. mis. R. 9. in om. p. 4. t. 4. R. 196. & p. 6. t. 6. p. 5. t. 14. 81.* ubi citat *Cajet. Vasq. Hurt. &c.* affirmantes, quod qui plures Missam gratias promisit, possit unica satisfacere: quod tamen alii communiter negant.

V. Si quis det justum stipendium (id à consuetudine, vel lege taxatura esse debeat, aut si non est, secundum *Sotum & Cajetan.* est frugalis victus unius diei, quod *Suar. Lay.* & alii reprobandi putantque sufficere mediam, vel tertiam partem sustentationis diei) ut pro se dicatur Missa, ut non potest secundum accipi ab alio, & pro duobus una tantum Missa dici. *Card. de Lugo d. 19. n. 239.* Secus si ambo dimidium tantum iusti darent; ut contra *Vasq. Regin.* & alios probabiliter docent *Sotus Henric. Fill. Con. Card. de Lugo l. c.* quod tamen jam est prohibitum per Bullam *Vrbani VIII. vid. Bon. Dian. tr. 4. Resol. 7.*

VI. Beneficiati, etiam Curati ad Missas obligati, possunt pro iis accipere stipendium, & applicari cui voluat; quia non semper habent obligationem

mem applicandi ad certam intentionem; nisi tamen contrarium constet, ut de Missa conventuali docet *Bon. Ita Card. de Lugo d. 81. s. 1. n. 21. ex Suar. Vasq. &c. contra Gavant, Barbosam & Dian.* qui negant de Parocho, refertque *Dian. p. 4. t. 4. R. 232.* determinasse Congregationem *Cardin.* quòd ei non liceat pro missa accipere elemosynam manualement, quando tenetur celebrare: de Missa tamen conventuali, contra *Bon. &c.* ipse affirmat *p. 5. t. 13. ex aliis 3.*

VII. Qui stipendium pro sacro accepit, tenetur dicere missam pro defunctis, vel votivam, vel in hoc aut isto altari, prout pecuniam offerens petiit, (quantum tamen rubricæ permittunt, quibus neglectis Ecclesiæ ordinem invertere, ob alterius devotionem, non convenit) quia ob eius devotionem, & speciales orationes, major fructus provenire solet. Si tamen aliter faciat, non erit grave, imò nullum, si fiat iusta de causa, *v. Dian. de celeb. miss. resol. 31. C. Lugo. l. c. n. 35.*

VIII. Is, qui quoad locum, tempus, intentionem, qualitatem Missæ, non satisfacit, sine iusta causa, voluntati fundatoris, peccat, & quidem graviter, si sæpè faciat, esto consentiant hæredes, cum ii in hoc voluntati testatoris non possint derogare, ut docet *Sylv. Navar. Azor. &c. Episcopus tamè potest in hoc dispensare ex causa, ut habet Henric. Syl. & Tann.* Quod si quis quoad locum impediatur, tenetur in alio, ut habet *Azor. to. 1. l. 10. c. 14. & V. Missa. Dia. l. c. resol. 29.* ubi docet ex *Nav. Bodriq. Fagund. & Azor.* esse mortale celebrare in alio templo, vel altari, quam quis tene-

tur.

tur, quod negat *Card. de Lugo*. si raro, & ex causa fiat, *v. num. 36*. Imo nec esse veniale, si obligatus quotidie celebrare, raro & ex rationabili causa celebret alibi. Similiter *Tamb. de exp. sacr. l. 2. c. 2.* excusat à mortali eum, qui uno alterove die singulis mensibus alibi celebrat, nisi tamen teneatur celebrare in altari privilegiato, notatque posse Sacerdotem contra hoc onus omiffarum, *v. g.* certum earum numerum, præscribere annis 30. si adsit possessio, titulus, & bona fides.

IX. Beneficiatus ex iustitia obligatur sub mortali, & pœna compensationis, ad eum numerum missarum, per se vel (prout mens fundatoris ex verbis colligenda permittit) saltem per alium, quem numerum literæ foundationis requirunt: cum vero numerum ex iusta causa, ut *v. g.* redditus jam non sufficientes respondeant, potest minuere Episcopus in Synodo: quam potestatem *Bon.* restringit ad Missas defunctorum, & quidem post *Trid.* impositas. *v. Bon. d. 4 q. ult. p. 8.*

X Qui ratione beneficii tenetur quotidie celebrare, tenetur etiam Missam pro fundatore (missa de hujus intentione contraria constet) applicare. *Bon. & alii 4.* cum *Dian. p. 6. t. 6. R. 15.* qui tamen concedit posse eum pro se ipso quater, aut sexties in anno, & in die commemorationis omnium defunctorum pro particulari defuncto celebrare, item quavis hebdomada unam Missam omittere devotionis & reverentiæ causa, idque ex præsumpta intentione fundatoris: quod *Tamb. l. 3. exp. sacrif. c. 3. §. 1. ex Gavant. p. 3. t. 12.* limitat, nisi de cōtraria fundatoris voluntate constet, vel sit

fit onus Ecclesiæ, aut Monasterii, curare Missam
 quotidianam v. *Tamb. l. c. Dian p. 2. t. 14. R. 28. p.*
4. R. 86. & p. 5. t. 5. R. 23. & t. 13. R. 51. 2. Idipsum
 limitat *C. de Lugo R. mor. l. 5. d. 9.* Si obligatio di-
 rigatur ad ipsum Sacerdotem, v. g. si dicatur. (*Qui*
debet quotidie celebrare.) quo casu concedit: si
 vero dirigatur ad celebrationem in tali loco, v. g.
nolo ut in tali Ecclesia celebretur quotidie Missa,
 teneri eum pro se alium substituere eo die, quo
 ipse non celebrat.

XI. Qui non potest foundationi satisfacere
 propter morbum, non tenetur, si brevis sit, (v. g.
 15. dierum, ut docet *Bon.* aut etiam unius alteri-
 usve mensis, ut probabiliter docet *Card. de Lugo*
n. 49.) substituere alium, compensare, cum tam
 si iuste nec domini quidem honesti cum famulis
 agant: secus tamen, si sit diuturnus morbus: nisi
 r. di. us sint nimis tenues, aut in morbum absti-
 mantur, ut contra *Sylv. & Azor.* docet *Bonac. ex*
Rodrig. Impeditus verò aliis negotiis, licet iustis,
 (cum hæc non debeant ob esse fundatori) debet
 satisfacere per alium, vel compensare postea, præ-
 sertim si fiat sapius. Ita *Bon. d. 4. q. ult. p. 7.*

DUBIUM II.

Cujus sit applicare fructum sacrificii?

Resp. Solus Sacerdos offerens valide id facit.
 per suam intentionem: quia est actus potestatis
 sacerdotalis. Ita commun. *Suar. C. Lugo d. 14. s.*
10. n. 211. & c. Unde resolyes.

I. Is

I. Is validè applicat, et si peccet sacrificando, vel applicet contra voluntatem superiorum. Ita *Suar. Laym. Dian. Card. de Lugo l.c. contra Navar. Ledesma. & alios*, quorum sententiam probabilem dicit *Dian. t. 1. resol. 72.*

II. Sacrificium, quod neque formaliter, neque virtualiter ulli applicatum est, vel ante, vel in ipsa consecratione, saltem secundæ speciei, non potest postea ulli applicari, saltem adæquatè: quia producit effectum quando existit, neque is suspenditur: ideoque nec licet accipere stipendium pro Missa præterita. *v. Laym.*

Dixi, *vel ante* quia non requiritur, ut applicatio fiat in ipso sacrificio; sufficitque si pridie facta sit, et si ipso die de ea non cogitet *Bon. q. 3. p. 2. et Suar. & Dian. l.c. resol. 47. contra Vasq.*

III. Si nulla applicetur, vel incapaci, fructus manet in thesauro Ecclesiæ, ut docet *Suar. vel credit ipsi Sacerdoti, vel illis*, pro quibus tenentur specialiter offerre, quod ita implicitè censetur intendisse. Ita *Laym. t. 5. c. 2. v. C. Lugo n. 215.*

IV. Applicatio sub conditione jam impleta, est valida, v. g. ad intentionem quam habuit hodie superior, non autem sub conditione futura contingente; v. g. applico illi, cui Titius, interrogatus voluerit; vel ei qui prius morietur; vel qui primo stipendium offeret. Ita *Suar. in 3. p. 16. 3. d. 79. f. 9. Laym. l.c. Dian. l.c. resol. 15. E. Lugo d. 19. n. 209. contra Bon. q. ult. p. 7. §. 5. qui tamen ipse in praxi dissuadet.*

V. Non satisfecit, qui te mortuum putans, Missas, quas pro defuncto teneretur, celebravit.

VI. Sa-

VI. Sacerdotes Societatis non satisfaciunt, celebrando pro defunctis per anticipationem; nisi tamen jam mortui sint, et si postea promulgentur, *Laym. l. c.*

VII. Non omnes Sacerdotes tenentur die animarum applicare Missam pro omnibus defunctis. *Tamb. l. 3. exp. sac. c. 3. §. 2. contra Fraxin. & Gavari. p. 4 t. 15.*

VIII. Missa celebrata in altari privilegiato pro defunctis, non suffragatur illis, nec satisfit indulto, nisi sit de Requiem *Dian. p. 4. t. 4. R. 233. & declar. Card. & p. 9 t. 2. R. 8.*

DUBIUM III.

Quando, & quoties liceat celebrare?

Resp. I. Ordinariè non licet celebrare post meridiem, sed debet inchoari ante duodecimam: nec ante auroram, quam ante solis ortum *Regin.* quadrantem horæ, *Henriq. & Con.* mediam horam, *Azor* horam cum quadrante, *Suar. & Fernand.* *Possiv.* se sequi horam comprehendere dicunt; & consequenter, cum secundum *Henriq. & Suar.* & alios, Missa possit inchoari tanto ante auroram, ut sub eius initium finiat, licet duabus horis ante solis ortum incipere. Ita *Rodriq. & alii.* Unde ulterius inferunt quidam, cum *Suar.* Religiosis habentibus privilegium celebrandi hora ante diem, licere tribus horis ante ortum Solis incipere, quod *C. Lugo d. 20. s. 1. n. 32.* non improbat.

bat, et si *Laym.* tantum permittat horis duabus cum dimidia. *Diana* vero duabus horis post meridiem noctem *C. Lugo l. c.* Quacunque autem hora licite (sive ex, sive sine privilegio) celebratur eadem etiam, atque ad id in Missa, quæ nocte Nativitatis, cæterisque, quæ post illam celebrantur licite iis Eucharistiam aliis ministrare, contra *Bordon.* docet *Dian. p. 9. t. 7. R. 43.*

Dixi, *ordinarie*: quia antevertere licet sequentibus casibus; in quibus etiam paulo post meridiem, v. g. uno vel altero quadrante, inchoari potest, uti etiam secundum *Sotum & Palud.* ex gravi rationabili causa, v. g. ob supplicationem, vel concionem publicam protractam ultra meridiem, ob funus Principis, vel quia Sacerdos die festo propter iter fuit impeditus, quo casu etiam integra hora post, licere inchoare dicunt, v. *Laym. l. c. Fernand. hic c. 5.*

1. In necessitate, v. g. ut morituro detur viaticum: quo casu licere media nocte celebrare, ait *Dian. p. 1. t. 14. R. 35. ex Laym. & c.*

2. Ubi est mos rationabilis, ut opifices & famuli summo mane possint audire sacrum. *Laym. l. 5. t. 5. c. 4. n. 3. ex Navar. & c. v. Dian. p. 2. t. 4. R. 34.* non tamen idcirco post meridiem licet.

2. Ex privilegio, de quo supra.

4. In nocte Nativitatis, in qua omnes Missas ante auroram dici posse; probabiliter docet *Suar. Con. Laym. Dian. p. 4. t. 4. R. 236.* contra *Sylv. Fernand. & alios.* Unde resolves.

I. Graviter peccat, qui sine aliqua harum, vel saltem justa causa, citius mane, vel serius post

prandium celebrat, ubi Azor tertiam horæ partem, Lay. mediam horam, Bon. tres quadrantes, Syl. v. horam requirit, ut differendo peccet mortaliter, v. *Dian. p. 1. 14. resol. 34.* ubi notat religiosos ex suis privilegiis, posse celebrare usque ad tres horas post meridiem, post tertiam verò nullo modo, v. *Con. l. c.*

II. Non est peccatum, celebrare ante dictam Primam, vel etsi ob infirmitatem non possis Horas dicere, vel etiam ante Matutinum, si causa subsit, sine qua erit veniale, ut docet *Fill. Laym. & alii*, videturque sententia tuta, contra multos, dicentes esse mortale.

Resp. II. Per se loquendo, quotidie licet celebrare. Dico *per se*, quia præcepto obligante sub mortali, prohibemur die Veneris Sancto, (non tamen Eucharistiam sumere, vel aliis præbere, ut habet *Hurt. de sacrif. d. 4. dif. 3. Quintan. ex Suar. Vasq. Tan. & c.* licet suppositis declarationibus *Card.* non licere ministrare nisi solis infirmis, velit *Dian. p. 4. t. 4. R. 237. p. 6. r. 6. R. 19. & p. 9. t. 9. R. 24. Barbof. Gavant. & c.* In Cœna Domini verò, etsi ex consuetudine: uno celebrante reliqui communicare debeant; plures tamen post finitam Missam solemnem, & sacrarium reconditum, ut vult *Palau*, licet alii non admittant, apud *Dian. p. 9. t. 9. R. 24.* De Sabbetho sancto alii negant licere, ut *Vasq. & c.* alii probabilius affirmant, ut *Suar. Fagund. Dian. Casp. Hurt. d. 4. dif. Palau* (qui non vult fieri ante inchoatam Missam solemnem) & *c. Lugo s. 1. num. 18.* qui addit, non esse tunc legendas prophetias, quia non sunt pars Missæ; ne-

Dd que

que benedictionem cerei, imò nec Litaniarum, et ratio eadem *v. l. c. n. 20. & Bonac. p. 2.* ubi notat, quod usus id vix habeat *vid. etiam Dian. p. 4. t. 4. R. 237* ubi cum *Mercero*, contra alios permittit eod die ante Missam solemnem celebrare de Sancto incidente, vel votivam.

Resp. III. Sapius in die celebrare non licet ordinariè: quod addo, quia si sis jejunus, licitum est sequentibus casibus, bis, vel etiam ter, requisito tamen, si facilè haberi possit, Episcopi iudicio, præterquam in primo.

1. Nocte Nativitatis: qua tamen non tenetur, ne Parochus quidem celebrare tres Missas, sed potest aliquam pro arbitrio omittere *Dian. p. 4. t. 4. R. 23. 6.* Neque ter communicare, vel semel communicare, & bis celebrare *p. 8. t. R. 87*

2. Si pastor habeat duas Parochias distitas, *Fill. C. de Lugo d. 20. n. 45.*

3. Si concursus populi sit tantus, ut Ecclesia non capiat ut habet *Laym. l. 5. t. 5. cap. 4. in 6. & C. Lugo. l. c.* et si tunc potius expediat celebrare extra

4. Si ante ablutionem moneatur de communicando infirmo & suam jam hostiam sumpsit, nec sit alius Sacerdos *Sylv. Navar. Sed casum metaphysicum, dicit C. Lugo d. 20. n. 44.*

5. Si die festo adveniant personæ, quas non deceat sacrum omittere, v. g. Rex aut Princeps, quamvis hic ultimus dicatur non esse in usu. *Bon. d. 4. q. ult. p. 7. n. 9. C. Lugo. l. c. & Lay. t. 5. cap. 4. Con. Dian. p. 2. t. 14. R. 56.* ubi rectè monet, in his omnibus attendendum ad loci consuetudinem, quæ ferè omnes nunc sustulerit.

Qua
Missam
Resp.
tantum
dictum
pere vel
do, licet
1. O
cessione
2. In
per
dire non
non sit fa
notum sa
varii Au
9. qui be
dam Her
pistola, v
3. Si
cujus im
gratia, v
vel exce
teresse, n
4. Si
morbus
dus, vel
aliis tan
debet in
rumper
opus eff
cramen
sit. La
autem a

Quæres. An aliquando liceat interrumpere Missam?

Resp. Etsi abrumpere essentialiter, sive unam tantum speciem consecrare, nullo casu liceat, ut dictum supra c. 1. d. 2. accidentaliter tamen abrumpere vel etiam interrumpere, aliquid interponendo, licet his casibus.

1. Ob rationem, post Evangelium, vel processionem excipiendam.

2. In gratiam supervenientis Principis, vel turbae peregrinorum die festo, quo alias Missam audire non possent, vel simili iusta causa: ex qua, si non sit facta oblatio posse incipere de novo, ut totum sacrum audiant, etsi non teneantur, docent varii Authores cum *Sancti Bonaventurae d. 4. q. ult. p. 7. n. 9.* qui benè monet, consuetudine locorum standum *Henricus* autè docet, id tantum licere finita Epistola, vel Evangelio *Tamb.* planè improbat.

3. Si ante Canonem Sacerdos recorderetur aliquis impedimenti, v. g. se non esse jejunum, vel in gratia, vel irregularem, vel excommunicatum, vel excommunicatus non toleratus præsumat interesse, nec possit expelli.

4. Si urgeat gravis necessitas, vel propria, v. g. morbus vel proximi, ut si moriturus sit baptizandus, vel absolvendus. *Trull. Dian. p. 5 t. 3. R. 70.* In aliis tamen sacramentis non ita necessariis, non decet inter consecrationem & sumptionem interrumpere, nisi moriturus esset in propinquo, nec opus esset vestes exuere, vel nisi pœnitentiæ sacramentum ob phrenesiam suscipere non possit. *Laym Tamb. l. 2. exped. sacrif. c. 7.* Revertens autem ad sacrificium Sacerdos, si fuerit ante facta

non fuerit, & parva mora intercesserit, v. g. minor
quàm unius horæ, si autem longior, ordietur ab
inìsio. *Tambur. l. 2. exped. sacrif. c. 1. §. 7.*

DUBIUM III.

Quo loco celebrandum sit?

Resp. Communiter non licet celebrare, nisi in
Ecclesia eaque consecrata, vel saltem benedicta,
& non violata, vel exsecrata, nec interdicta. Pa-
tet ex *Trid. sess. 21.*

Dixi, *communiter*: quia indecenti loco, & alia
ri portabili, (quod semper sub mortali requiritur)
cum licentia Episcopi, si adsit, vel sine ea si
absit, licet sequentibus casibus: extra quos si fiat,
esse mortale, docet *Fill. Laym. & alii communiter*
contra *Sotum & Sa.*

Primo, si sit necessitas, qualis esse censetur, si
Ecclesiæ dirutæ sint. 2. Si populum in solemnitate
festi templum non capit. 3. In castris pro exercitu:
sed festis tantum diebus. *Fagund. C. Longi & alii*
licet *Pasqual* apud *Dian. p. 9. t. 1. R. 44* etiam in
festis censet posse permitti Generalibus, & pri-
mariis ducibus, in suis tentoriis. 4. In portu pro
appulsu navis, non tamen in flumine, vel mari
propter periculum effusionis sanguinis, ut com-
mun docetur apud *Bon.* Contrarium tamen dicitur
sur jam habere praxis Lusitanorum, euntium in
Indiam, ex permissione *Clementis VIII. & Pauli*
ex qua licitè nunc fieri docet *Fagund. Gran. de*
impio

improbat *Card. de Lugo. l.c.* Limitat autē *Dia. p. 5. r. 3. R. 40.* cum *Hurtia. Mercer. Trull. &c.* si magna sit tranquillitas sine ullo tempestatis indicio, adituque præter celebrantem Sacerdos alius, qui post consecrationē firmiter teneat calicem. Cum qua cautione etiam Episcopum posse adhuc concedere facultatem in necessitate (v.g. ne magna multitudo non audiat sacrum vel moribūdus decedat sine viatico) docet *Gran. apud Dia. l.c.* cōtra *Con. & Tur.* qui soli Papæ eam reservatā volunt ut etiam *Dia. p. 9. r. 1. R. 45.* ubi adducit declarationē Cardinalium, qua jubentur Episcopi id prohibere.

Secundo: Ex dispensatione Episcopi, ob rationabilem causam, et si in *Trid. sess. 12.* id permittere prohibeatur, nisi ex justa causa, in oratoriis privatis, divino cultui destinatis, licet non benedictis. Verum etiam hanc potestatem illis tunc esse ademptam, docet *Garant. l.c. & Dia. p. 9. r. 1. R. 42.* et tamen non obstante, posse eos in aliquo casu particulari, ex justa causa permittere, ut celebretur extra Ecclesiā in altari portatili, docet idem *Dia. l.c. R. 43. ex March. Garc. Lugo. Avers. & Persio. &c.*

Tertio: Ex privilegio, quale dicuntur habere Minores, & qui cum iis participant: quod esse revocatum à *Trid. sess. 22. c. 8.* licet multi velint, negant tamen *Dia. p. 3. r. 2. R. 30. & p. 4. r. 4. R. 106.* *Ioannes de Salas Rodriq. &c.* Idque secundum *C. Lugo. d. 20. f. 2. n. 51.* probabiliter, & *Tamb. de exped. celebr. l. 1. c. 3. s. 3.* probabiliter *vid. Barbof. in Trid. l.c.* Item religiosi Societatis, à Gregorio XIII. ut possint tum in missionibus, cum facultate superioris, in

quovis loco decenti, tum in nominibus suis, in loco honesto, à Provinciali designato, Missas dicere, in quo idem licebit aliis.

Dixi II. *non violata*: quia in Ecclesia interius violata, nisi prius reconcilietur, non licet sub gravi peccato, ut *Lay. l. 5. t. 5. c. 5. n. 7. ex Navar. Sum. Con. &c.* nisi in necessitate, cum venia Episcopi (si is adire possit, alioqui sine ea, ut habet *C. Lugo l. c. n. 63.*) celebrare, aut mortuos sepelire.

Addit I. *Ecclesia*: quia Oratoria, etsi deputata ad cultum divinum, cum tamen benedicta non fuerint, nisi in ipsis extet altare ad facienda divina, ut *Bon. do mat. q. 4. R. ult. n. 9.* non sunt capacia violationum. Quod etiam consequenter de hospitalibus docent *Navar. Sum. &c.* sed probabiliter contrarium docent alii, cum *C. Lugo l. c.*

¶ Addo II. *interius*: quia quod sit in turri, sacristia supra tectum, vel fornicem, in crypra, sub pavimento, nisi sit sepultura, aut singulariter benedicta non violat Ecclesiam,

Addo III. *Nisi reconcilietur*: quod fieri debet ab Episcopo, vel Sacerdote ex privilegio Papæ, quale Superiores Regularium pro suis templis habere, ex Avila notat *Dian. p. 4. t. 4. R. 91.* si fuerit consecrata; (quod præsumendum est, si celebretur festum Dedicationis) si verò tantum fuerit benedicta, potest fieri reconciliatio à simplici Sacerdote, aspersione aquæ benedictæ, cum facultate Episcopi, vel sine ea secundum *Dian. p. 4. t. 4. resol. 91.* Censeri etiam reconciliatam, si sacrificium in ea peractum fuerit, docet *Tamb. l. c. §. 4. et Henric. Sa. & Dian.* esse probabile: negat autem *C. Lugo de Euch. d. 20. f. 3.*

Porrò Ecclesia, uti & cœmeterium, violantur seu polluuntur sequentibus casibus, non tamen, nisi postquam res evulgata fuerit, *Lay. l. 5. t. 5. c. 5.*

I. Per factum in ea homicidium mortaliter malum, seu injuriosum, saltem immuniati Ecclesiæ, quale etiam est, quod alias justum esset per sententiam Judicis: nisi tamen reipublicæ perturbator aliter capi non possit. Non est autem tale, 1. quod fit casu, vel ab amente. 2. quod in sui defensionem 3. cujus causa data est extra Ecclesiam: quia requiritur, ut vulnus, sive causa Physica fiat intra Ecclesiam, *v. Lugo d. 20. f. 2.*

II. Per moraliter malam effusionem proprii, vel alterius sanguinis, vel seminis, causatam, vel factam in templo, licet non in templum. Unde non violat. 1. Si pauculæ guttulæ effluent; quia non est effusio. 2. Si ex percussione, vel vulnere levi, v. g. narium, in rixa puerorum, etiamsi copiosus sanguis effluat. 3. Si fiat ex sectione venæ. 4. Actus conjugalis, quando excusatur à sacrilegio. 5. Fornicatio facta ab amente. 6. Pollutio inculcata. *v. Card. de Lugo d. 20. n. 54. & 55.*

III. Per sepulturam excommunicati, non tolerati, vel infidelis, (quo hic non comprehenditur hæreticum, docet *C. Lugo l. c. n. 57.*) etiam infantis, ut ex *c. Ecclesiam, de consecratione*, docet *Prap. Quamvis*, si pueri parentes sint fideles, neget *Sai-rus, v. Bon. de Euchar. & mat. d. 4. q. 4. p. ult.*

IV. Per destructionem Ecclesiæ ex toto, vel majore parte, (quãquã eo casu dicatur potius excrucari, quàm pollui) non autem, si solum tectum, vel si successivè per partes modicas destruat &

reficiatur, neque etiam per desolationem, exercitium hæreticum, spurcitas hominum, vel animalium istic stabulorum, &c. etsi deceat & præsens habeat, ut per Episcopum, vel saltem Sacerdotem, cum aliqua cæremonia reconcilientur, & abluantur, quod in simili casu intellige de altari. *Lay. l. 5. c. 5.*

Quæres. Quid sit, & quando fiat execratio, seu execratio?

Resp. Execratio dicitur, cum res sacra perdit suam consecrationem, ita ut de novo consecrari debeat, quod fit, quando ita destruitur, ut formam & usum suum perdat. *Vnde resolves.*

I. Polluta Ecclesia, polluta etiam sunt altaria eius fixa: non tamen execrata Ecclesia, execrantur altaria: nec contra.

II. Ecclesia execratur, si parietes secundum maiorem partem destruantur, vel omnis eorum crusta, aut maior saltem pars inutil auferatur. Secus autem, si una post alteram. *vid. C. Lugo. d. 20. n. 65.* non autem, si rectum corruat, quia consecratio est in parietibus *v. Laym. l. c.*

III. Altare execratur, 1. Si cum fixum est, lapis consecratus removeatur ab inferiore structura. 2. Si ita frangatur, sive fixum, sive portatile sit, ut in nulla eius integra parte, calix cum patena possit consistere. 3. Si spolieatur sepulchrum: quod tamen quidam negant, ut *Lugo Tambur. l. 1. c. 5.*

IV. Calix execratur, si notabiliter frangatur, vel ita ut fiat inutilis ad usum sacrificii, v. g. si foramen sit in fundo, licet minutissimum; vel si figura destrua-

struatur: non tamen si in tornatili pes separetur à
 cupa; quia in tornatili consecratur sola cupa. *Bo-*
nos. d. 4. q. ult. p. p. ex Suar. & c. Neque exsecratur,
 si pereat inauratio. Unde licet communiter ca-
 lix & patena, post novam inaurationem, quoad
 eam partem, qua Christi Corpus, vel Sanguinem
 contingunt, denuò consecrentur; id tamen neces-
 sarium non esse, docet: *Durand. Con. & alii,* con-
 tra *Suar. Bon. & alios*: etsi deceat, ut abluatur
 aqua benedicta. Ita *Dian. t. 1. misc. resol. 3. & Lay.*
hic item C. Lugo. d. 20. f. 4. n. 94.

V. Vestes sacræ exsecrantur, quando ita destru-
 untur, ut perdant suum usum, ut si cinguli parte te-
 non amplius cingere possis; vel si manica ab alba
 separetur, etiam si postea reparetur. Non perdunt
 autem, nisi attritis pars aliqua assuatur, vel cingu-
 li parti, apud adhuc ad cingendum altera annexa-
 tur; quia tunc accessorium sequitur principale,
C. Lugo. Tamb. de exped. sacrif. l. 1. c. 3. §. 2. Simili-
 ter si stola, vel casula duplicata, facili separatione
 fiant duæ, quarum utraque apta sit ad sacrificium,
 non perdunt benedictionem. *Tamb. l. c.*

VI. Partes avulsæ à re consecrata, destructa
 ejus forma desinunt esse sacræ, v. g. ligna & lapi-
 des Ecclesiæ dirutæ, vel altaris: ob respectum ta-
 men ad rem sacram, cujus sunt reliquæ, non pos-
 sunt applicari ad usus profanos, aut divendi, sive
 licentia Papæ. Statuæ autem sacræ, & imagines
 tēpli destructi, debent in alio collocari, & in loco
 Ecclesiæ Crux erigi. Lacera etiam paramenta, aut
 vetustate consumpta, debent igne absumi, & non
 ad usus profanos, ut habetur in *c. Altaris*

de consecr. dis. 1. v. Suar. & Sa V. Missa & Lay. l. ca. 6. Tambur. tamen l. 1. de exped. sacrifi. c. 2. §. 3. Palao: item Dian. p. 5. t. 13. R. 76. docet probabile esse, quod non sit saltem mortale, si mutata forma ad profanos usus applicentur, v. g. calix confectus, alba dissoluta, frustula corporalis. & supra l. 3. t. 1. cap. 2. d. 2.

DUBIUM V.

Quae sint requisita ad Missam?

Resp. Hæc sequentia, 1. Et, quidem sub gratia privilegio, altare consecratum ab Episcopo, vel Abbate, (hunc enim altaria, calices & campanas possunt consecrare, etiam ad usum alienarum Ecclesiarum, docet Dian. p. 3. t. 1. R. 15. cum Barbof. & alii. 4. ex declaratione Card. & privilegio Innocentii III.) vel Sacerdote privilegiato, stabile vel portatile; utrunque tamen ex integro lapide, quantum ad superiorem mensam, quæ consecratur, debet esse tanta, ut possit capere calicem cum patena. Non sufficit autem hostias esse in ara consecratam, dum consecrantur, verum etiam debent (tam parvæ, quam magnæ) in eadem relinqui tempore sacrificii, & non alibi (licet supra aliud corporale) deponi, verbi grat. propter loci angustiam: quia omnes sunt unica victima, & per modum unius offeruntur. Quapropter rubicæ Missæ eas supra corporale, ante vel post calicem poni volunt, Hinc etiam minus rectè faciunt, qui consecratione facta, mox hostias minores à se conle-

cratas
lo: q
dare p
cum su
riones
non m
magna
perfect
Lugo q
um fec
cessitas
ab om
2. M
quosd
Azer.
plex su
manur
tum, e
vans.
omnin
cessita
reddi
3. M
bened
privile
Super
sacr.
sed di
R. 57.
scand
facie
lebra

cratas, dant alteri Sacerdoti distribuendas populo: quia sicut Sacerdos non debet de sua hostia dare priusquam ipse sumpserit; sic nec de aliis, cum sint una victima & hostia, omnesque orationes, oblationes, & benedictiones sequentes non minus spectent ad parvas hostias, quàm ad magnam: neque ante sumptionem Sacerdotis perfectè & integrè sacrificata sit victima, *Card. de Lugo q. 20. sect. 2. n. 69.* Eum tamen, qui contrarium fecerit, à peccato saltem mortali, imò si necessitas fuit expediendi communionem populi, ab omni excusat *Tamb. l. 5, exped. sacrif. c. 5.*

2. Mappa linea triplex: et si enim secundum quosdam, una duplicata, imò secundum *Sa, Ang. Azar. ca 28 q. 8. & Lay. l. 5. t. 5. c. 6. n. 17.* una simplex sufficiat in necessitate: Missale tamen Romanum, auctoritate Clementis VIII. & Pii V. editum, expressè tres requirit, *tit. de defect. uti & Gavanti. v. Card. de Lugo.* Ut ea benedicta sit, non est omnino necessarium, ut habet *Sylv.* Unde in necessitate vulgaris adhiberi potest, & aliis usibus reddi *Laym. loc. cit.*

3. Sub gravi sacrilegio, vestes sacræ, (hoc est, benedictæ ab Episcopo, vel Sacerdote habente privilegium, ut habent Mendicantium saltem Superiores, sive Prælati, *v. Tamb. l. 1. c. 3. §. 2. exped. sacr.*) quarum tamen colores non esse præcepti, sed directionis, notat *Homob.* apud *Dian. p. 2. t. 14. R. 57.* In gravi autem necessitate et si præstet, si sine scandalo fieri possit, Missam (cujus audiendi, vel faciendi obligatio tunc cessat) omittere, licere celebrare sine stola vel manipulo, vel etiam uti cin-

gulo non benedicto, vel si fractū sit, rursus conne-
 ctere, vel stola pro cingulo, & manipulo pro stola,
 docet *Lay. l. 4. t. 5. c. 6. Dian. p. 1. R. 57. & 67. con-*
tra Fill. t. 1. l. 5. c. 5. qui tamen concedit in necessitate,
 sine una vel altera ex minoribus, v. g. stola, vel
 cingulo celebrare, non esse mortale. *v. Dian. p. 5. t. 5.*
R. 62. ubi contra Fill. ex Henr. & aliis sex, docet
 esse probabile; quod ex parvitate materiae excu-
 sari possit à mortali, qui (secluso scandalo & con-
 temptu aliquā harum citra necessitatē omittit v.
 g. qui celebrat cū cingulo non benedicto, vel eius
 loco utitur alia re Deniq; metu mortis aut gravi-
 simi damni, licet aliquando celebrare sine sacris
 vestibus, & altari (dummodo non fiat in contemp-
 tu Religionis) ex *Azor. t. 1. l. 1. c. 11. q. 11. docet & f. E. 1.*
s. 2. Navar. Huri. & c. Limitat autem *Tambur. de*
exped. sacrif. l. 1. c. 5. §. 1. ita ut permittat sine aliqua
 etiam ex gravioribus, non tamen sine omnibus
 fieri ob scandalum, & irreverentiam, *v. Dia. p. 3. t.*
6. R. 48. & p. 5. t. 3. R. 39. Porro huiusmodi sacras
 vestes conficere ex profanis, v. g. planetam ex ve-
 ste serica muliebri, non est prohibitum *Suar. Pala*
Tamb. exped. sacrif. l. 1. §. 4. qui monet *l. c. §. 1.* ce-
 vendum esse ne sint valdè attrita; ut & ne reliqua
 supellex sacra sit valde immunda, in quo graviter
 peccari potest *Sua. Laym. Tamb. l. c.*

4. Sub mortali requiritur calix & patena con-
 secrata; si tamen in nondum consecratis aliquis
 bona, imò addit *Bordo & Tamb.* mala fide cele-
 brasset, (licet sic celebrando peccasset mortaliter)
 probabile quod hoc ipso cōsecratur cōsecrata, licet
 atq; in iis celebrare, cōtra *C. de Lugo & Lay. docet*
Dian.

Idemque de sacris vestibus item de corporali, pixide, &c: quæ immediatè tangunt species, censet *Tamb. de exped. sacr. l. 1. c. 3. §. 1.* Ac licet decens sit, ut etiam pixis, sive ciborium, & luna, seu sphæru- la hierothecæ, & quodcunque vas continens & immediatè tangens Eucharistiam, uti etiam se- cundum *Laym. l. 5. t. 5. c. 6.* vasculum chrisma con- tinens benedicatur; benedicere autè præter ea, in quibus unctio adhibetur, potest idem, qui cætera ornamenta) cum in Rituali Romano propria sit pixidis benedictio: id tamen necesse esse negant *Suar. Hurt. Lugo. Tamb. l. 1. exped. sacrif. c. 1. §. 6.* nec esse necesse imponere pixidi vas lineum bene- dictum benedictione corporalis. Porro calix & pa- tena confecta esse debent ex auro, argento, vel stanno saltem quoad cuppam, admittunt etiam a- liqui ex plumbo) sed non ex ære, ut calix, de consec. dist. 1. quamvis *Tambur. l. 1. exped. sacrif. c. 1.* cum *Hurt. Fagund. & Gayant.* admittant etiã ex gemma quæ æquè pretiosa sit, ac aurum vel ar- gentum, modo species non imbibat, nec sit peri- culum ne effringatur, Ac licet rubrica præscribat, ut saltem cuppa, vel superior pars patenæ sit de- aurata; eam tamen non obligare sub mortali, *Gran.* imò nec sub veniali, propter usum contra- rium, vult *Tamb. l. c.*

5. Corporale lineum, saltem quoad partem, qua hostiam vel calicem tangit *cap. consulto de consec. dist. 1.* (nam in extremitatibus potest esse sericum, vel auro elaboratum) & benedictum ab Episcopo, vel privilegiato. *v. Compend. privi.*

Societ-

Societatis Iesu v. Bened.) non tamen iterum benedicendum post lotionem, nec nisi notabiliter rumpatur. *S. Thom. Sylv. Bon. d. 4. q. ult. p. 9. C. Lugo d. 20. f. 2. num. 76. & Gavant. p. 2. t. 1. ubi addit et Sa.* (dicit esse communem) peccare mortaliter, qui utitur notabiliter immundo.

6. Palla item linea, qua parte calicem tegit, (superiore enim parte potest auro constare, vel serico) quæ cum habeat communem cum corporali benedictionem, utpote cuius pars antiquitus fuit, pro eodem servire posse, docet idem *C. Lugo l. c. si sit satis capax.*

7. Purificatorium item lineum, non tamen necessariò benedictum, ut contra *Laym. docet Suar. Gavant. & C. Lugo* neque ulla reperitur in ritualibus eius benedictio.

8. Sub gravi peccato Missale, Canonem saltem continens, ut habet *Bonac. & alii commun. c. 1. Ledes. & Laym.* doceant in gravi necessitate, licitum esse celebrare sine libro ei, qui moraliter sit certus se non erraturum: & sic *C. Lugo l. c. cum Dian. & c.* probabiliter excusat eum, qui propter visus debilitatem legere non potest.

9. Minister (secundum *Nav. Fag. & Zerel.* sub mortali) & quidem masculus; in necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, vel dandi viaticum, posset quis sibi ipsi respondere, inquit *Sa. Bon. & Dian. t. 14. resol. 43* ex aliis. In quo casu etiam feminam adhiberi posse, docet *Nagnus a. 6. d. 1. & Sylv. idem* quibusdam Belgii partibus consuetudine inductum esse, docet *Marchant. Res. past. cap. 4.* contra communem apud *Laym. Fernand. & Dian. l. c. Tamb. l. 4.*

l. c. & Marchin. de ord. t. 3. cap. 15. ubi vult id esse mortale. Ministrante tamen circa altari viro, qui nesciat respondere, Mōiales ex choro respondere, non esse prohibitum notat *C. Lugo & Tambur. l. c.* ubi etiam cum *Henriq. & Hurt.* permittere celebranti Missam cœptam prosequi sine ministro, si hic fortè abiit, & aliquantulum expectatus non revertatur.

10. Crucifixus; (nisi sit expositum Venerabile Sacramentum) non tamen sub obligatione gravi. Idem est de velo. *C. Lugo d. 20. f. 2. num. 79. Gavant.*

11. Candela accensa duplex, ex cera, & quidem secundum *Fagund. Regin. Vasq. & alios*, sub mortali contra *Nugnum & Marchinum* In necessitate tamen, præciso scandalo, sufficit una, etiam ex sebo, vel lucerna, aut lampas ex oleo. *û. Dian. l. c. Laym. cap. 16. num. 17. Azor. cap. 28. q. 15.* Sine omni autem lumine celebrare nunquam licet. *C. Lugo d. 30. f. 2.* adeo ut si extingueretur ante consecrationem, & aliud haberi non posset, Missam esse relinquendam, etiam in necessitate consecrandi pro moribundo viaticum dicat *Fagund. p. 28. cap. 22. Quintan. t. 4. f. 1.*

12. Requiritur etiam antipendium, pulvillus, candelabra, bursa, velum, manutergium; sed non benedicta, & si quid ex his desit, ex profanis congruenter mundis mutuo accipi, & deinde priori usui reddi potest. *Tambur. l. 1. c. 3. §. 3.*

13. Operto capite celebrare non licet, etiam in infirmitate sine licentia, ut docet *Fagund. Laym. Dian. Res. 58.* Et quidem Summi Pontificis ut ex
Declar-

Declaratione Cardinalium norat *Gayani & Tambur. de exped. sacrif. l. 1.* licet *Laym. & Scott.* Episcopis, & cum Regularibus eorum Prælati permittant. Quod *Tamb. l. c.* est limitat ad casum necessitatis, in quo ad Papam difficilis sit recursus. Qui tamen sine venia faceret, eum non peccare mortaliter (secluso contemptu & scandalo) vult *Ledes. & Tamb. l. c.* Quod *Dian. pag. 2. t. 14. R. 38.* censet probabile, si tempus Canonis excipitur.

Plura de his omnibus, v. apud *Aut. cit. Gavanti Dia. Laym. Bonac. Card. de Lugo d. 20. s. 4. Escob. l. 1.* ubi notat, etsi gravis sit obligatio, servandum celebrandi præscriptum in rubricis Missalis ideoque grave sit, omittere v. g. oblationem hostiæ, vel calicis, vel infusionem modicæ aquæ; *Tamb. de exped. sacr. l. 2. c. 5.* nihilominus levitatem materiæ sæpè excusare à culpa mortali omissionem, etiam intra Canonem monet *Escob. l. 1.* Unde veniale tantum erit.

I. Omittere orationes dici solitas, dum Sacerdos se induit, ut contra *Navar. Sylv. & Azor. docet Laym. Fagund. Dia. R. 21. & c.* Lotionem autem manuum ante vel post Missam (etsi facile committi non debeat) non videri sufficientem materiam rigorosi præcepti, tenet *Suar. & Tambur. §. 6.*

II. Omittere Gloria vel Credo; vel in Canone nomen alicuius Sancti; vel ea quæ tempore Paschali interponuntur inter communicantes, aut infra actionem: *Dian. p. 2. t. 14. R. 49. & 89. ex Fill. Quintan. & c.* In Missa autem quæ canitur non legere Evangelium submissa voce, *Dia. l. c. R. 4. n. 8.*

gat esse peccatum, ex *Sanch. & alii* 10. quod Rur-
 bica sit tantum directiva. Si quis autem in Missa
 advertat aliquid à se omissum, regulariter non esse
 petendum ait: *Suar. & Tamb. exp. sacrif. l. c. 5.* Di-
 cit *regulariter*: quia 1. si sit de substantia, v. g. ali-
 quid pertinens ad se consecrationem, certum est
 debere repeti. 2. Si dum secreto orat; post pauca
 verba certo advertat, se aliquid notabile omisisse,
 (v. g. die Paschæ, Communicantes,) paululum re-
 grediendum esse, & repetendum censet, *Tamb. l. c.*
Ita Fill, Dian. R. 59. Escob.

III. Ex devotione leve aliquid in Missa (etiam
 dum secreto orat) addere v. g. orationem Domi-
 nicā vel Psalmū aliquem; vel in Canonē nomini-
 bus Sanctorū nomē Patroni loci. *Tamb. l. i. exp. sacrif. ca. 5.* Dixi, *leve*: quia notabiliter addere,
 esse mortale, vult idē *Tamb. l. c. ex Bon. d. 4. q. ult.*

IV. Celebrare ante dictum Matutinum, ut con-
 tra *Azor. & Regin,* docet *Sylv. Valentin. Suar. v. q. Less. Fag. Laym. & c.* quorum pleriq; tamen
 cum *Palao* dicunt esse veniale, si fiat sine causa: li-
 cet & hoc *Tamb. l. i. a 7. §. 1. de exp. sacrif.* in du-
 bium vocet.

V. Quæ alta voce dicenda præscribuntur, ad d
 submissa dicere, ut astantes audire non possint.
Tamb. de exp. sacrif. l. 2. c. 9. Quicquid dicat
Nav. apud Sa. v. Missa. Imò notat idem *Tamb. ex*
Lugo d. 22. f. 22. à timoratis passim sine scrupulo
 voce depressa legi.

VI. Mutare Missam, & die Dominico, vel fe-
 sto duplici, vel iis diebus quibus prohibetur fieri
 die festo duplici (v. g. infra octavas Epiphaniæ,
 Pascha-

Patchatis, &c. Feria IV. Cinerum, infra hebdomadam maiorem; Vigilia Nativitatis Domini) sine gravi causa legere votivum, vel pro defunctis, vel de alio Sancto in numerum SS. relato, *Suar. Dia. C. Lugo l. c. Escob. contra Quintan. qui t. 7. f. 46.* putat in hebdomada sancta licere legere votivum: quod refutat *Gavant. & Dian. p. 9. t. 8. 2. 53. ex Declar. Cardin.*

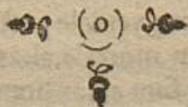
Dixi 1. *sine gravi causa*: talis autem censetur, 1. quæ spectat ad bonum Reipublicæ vel Principis, v. g. necessitas pluvix, ingruentis belli, vel pestis, vel similis mali universalis; item solennis gratiarum actio, solennis expositio Eucharistix, (v. g. diebus Antecinalibus in oratione 40. horarum) *Tambur. l. c. cap. 6.* Quando cadaver præsens est in Ecclesia, ubi usus obtinuit, *Gavant. p. 2. t. 5. 3.* Si quis celebret in Ecclesia, in qua agitur dies festus loci proprius: hunc enim non tantum posse, sed debere ex congruitate conformare se loco, notat *Gavant. v. Tambur. l. 2. c. 6. qui §. 2. & 4.* addit, etiamsi Sacerdos (accepto stipendio) homini promiserit votivam, vel pro defunctis, etiam in altari privilegiato, non solum posse, sed debere celebrare Missam currentem, diebus quibus istæ prohibentur. Imo etsi Deo per votum tales Missas promiserit, non tamen ad eas obligari istis diebus eo quod votum non obliget, quando impedit bonum majus, quale esse dicit conformitatem officii cum Missa; secus diebus aliis.

Dixi 2. *in numerum Sanctorum relato*: quia si sit Beatificatus tantum, de quo certis sacerdotibus,

bus, v. gratia, quorum Ordinis fuit, concessum sit
Missam legere, docet *Gran. 2. cont. 1. cap. 7. d. 4.*
1. num. 2. & Escob. contra Palaum, non licere
aliis sacerdotibus, etsi nullum aliud sit festum, de
eo legere: eò quod sic expresse determinarit Sa-
cra rituum Congregatio apud *Gavantium. vid.*
Escob. num. 41. & Tambur. l. c. cap. 6. ubi *Palaum*
sequens dicit contrarium esse probabilius, ac ma-
gis pium. Imò de Sanctis Societatis certum
esse, si celebrent in templis ejusdem Societatis, ex
concessione Pontificum. Idem tenet *Quintanad.*
17. sing. l. c.

VII. Si quis violet rubricam spectantem ad
essentiam vel quasi essentiam Missæ; vel si nul-
lam planè servet, peccat mortaliter. *Escob.*
ex Fagund. pag. 1. l. 3, cap. 21.

num. 9.

TRACTA-